Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forening

2018

Indholdsfortegnelse

Bestyrelsens beretning ..... side 3
Klejtrup Lokalhistoriske Forening har 40 års jubilæum ..... side 6
Runestenen ved Klejtrup Sø ..... side 11
De små haver ..... side 13
De kunne være blevet 100 år i 2018 ..... side 15
Det stod der i avisen ..... side 17
Klejtrup Elektricitetsværk ..... side 19
Erindringer af Harald Christensen ..... side 21
Stue-ene-pige på Strandvejen ..... side 27
Et band med bid i ..... side 31
Klejtrup-dowterne ..... side 38
Året der gik ..... side 49
Praktiske oplysninger ..... side 55

Vidste du, at det er ….

- 125 år siden, lærer Hansen blev ansat ved Hejring Skole
- 100 år siden, Klejtrup Biavlerforening blev oprettet
- 100 år siden, Klejtrup by fik Elektricitetsværk
- 100 år siden, lærer Sigrid Fogh fastansættes som lærer i Klejtrup (havde været vikar fra 1917)
- 40 år siden, at Skarreklit ved Bulbjerg vælter i havet
- 40 år siden, at politikeren Jens Otto Krag døde
- 25 år siden, der blev åbnet Bodega i Købmandsgården

Forsidebillede: Lægeboligen på Viborgvej 18, Klejtrup

Bagsidebillede: Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv

Redaktører: Birthe Ømark og Ragna Kolind
Levering af materiale til årshæftet: Nils Finderup, Mona Finderup, Kjeld Nielsen, Grethe Vammen, Birthe Ømark, Ragna Kolind
Trykning: Hobro Lyntryk
ISSN: 2245-5930

Copyright: Klejtrup Lokalhistoriske Forening

Bestyrelsens beretning

"Kender De det? TIDS-FÆNOMEN

Jeg tro'de at klokken var ca. 12.
Og så er det faktisk ved 5-tiden!
Det gør én forunderligt hed og kold
pludselig at finde sig pokker i vold
ude i fremtiden."

Sådan beskriver Piet Hein i et af sine gruk følelsen af, hvordan tiden flyver af sted. Og vi kan kun tilslutte os – det går stærkt, og det er allerede igen tid for en status og en beretning fra Klejtrup Lokalhistoriske Forening.

2017 blev igen et godt og travlt år for vores forening. Der er rigtig kommet gang i registreringerne på arkivet, efter at der har meldt sig flere frivillige. Vi er meget privilegerede på arkivet i Klejtrup – i forhold til så mange andre – vi har nemlig en række frivillige, som yder en fantastisk stor indsats. Ti af foreningens medlemmer er ugentlig på arkivet for at sortere, pakke ind, scanne, fotografere, registrere osv. Deres indsats kan alle nyde godt af – både os i bestyrelsen, men også alle folk i det ganske, danske land – ja sågar i udlandet – nemlig på hjemmesiden www.arkiv.dk , hvor det meste af alt registreret materiale og billeder er at finde.

Jo mere vi foretager os på arkivet, jo flere penge er der brug for. Det hænger således sammen, at vi skal bruge kasser, papir, poser osv. for at kunne få tingene pakket væk, og disse ting skal være syrefri. Det betyder igen, at prisen er noget højere, end hvis vi kunne bruge en almindelig papkasse eller kuvert. Men det er vigtigt, at vi opbevarer vore ting, så de holder længst muligt, og her kræves syrefri materialer. Så pengene er altså givet godt ud.

Arkivet "fylder" rigtig meget, når vi kigger på foreningens arbejde i årets løb, men vi har heldigvis også alle vore mere udadvendte aktiviteter.
To af de store begivenheder i 2017 var afsløring af bronzefiguren af Søren Poulsen ved springvandet i bymidten samt fremstilling af Klejtrup-filmen.

Bronzehovedet af Søren Poulsen blev resultatet af et samarbejde mellem Borgerforeningen, Boldklubben, Idrætsforeningen, Handelsstandsforeningen og os her i foreningen. Og det var med os som primus motor på projektet.
Resultatet – skulpturen – blev afsløret til byfestens torvedag, hvor et skønnet antal på omkring 600 mennesker var mødt op til afsløringen, som blev foretaget af Søren Poulsens nevø Helge Poulsens tre børn – Ruth, Preben og Lisbeth.

Det andet store projekt var Klejtrup-filmen, hvor vi fra bestyrelsen også var med i planlægningen og filmatiseringen. Det var en lang og hård proces, men resultatet er blevet rigtig flot og tegner et troværdigt billede af Klejtrup som by og sogn. Hvis du ikke har set filmen, kan den ses på vores hjemmeside www.klejtrup-lokal.dk

I forbindelse med byfesten havde vi selvfølgelig også åbent hus, ligesom vi var på gaden med en lille udstilling. Det samme var vi ved Snapstinget i Viborg i sommers, hvor der skulle gøres et slag for Klejtrup og Klejtrup-filmen.

Intet år uden byvandringer – sådan har det efterhånden været i mange år. Som sædvanligt var både børnehavebørn og efterskoleelever på tur i byen i år.
Til byfesten blev det dog en noget anderledes tur denne gang – nemlig en arkæologisk tur ved Klejtrup sø og volde. Sammen med Birthe Ømark og Ragna Kolind deltog arkæolog Lars Agersnap Larsen fra Viborg Museum i turen. Mens vi kunne holde os til fakta omkring søen, Søren Poulsen og Møllen, kunne arkæologen give sit bud på borgen ved Klejtrup sø. Folk fik en grundig forklaring på de ting, man lægger til grund for sine teorier omkring Brattingsborg – og ikke mindst, hvad der ganske enkelt ikke vides noget som helst om. For der er meget få fakta omkring stedet, som endnu ikke er udgravet.
Det var et tilløbsstykke med over 135 deltagere – en stor succes.

Af foredrag har vi haft to i det forgangne år. Det første var ved vores generalforsamling, hvor tidligere sognepræst i Hersom, Bjerregrav og Klejtrup sogne Karsten Erbs fortalte om sit liv efter sin tid her i sognene. En spændende og medrivende fortæller – som mange af os husker ham.

Det andet var til vores julearrangement, hvor tidligere Klejtrup-dreng Frede Dyrbye Christensen, Norge kom for at fortælle om sin spændende tid som lærer i Afrika. Det blev en utrolig interessant oplevelse at høre, hvad man kan opleve, hvis man møder lokalbefolkningen i deres miljø. Enormt inspirerende.

Frede Dyrbye Christensen (i midten) viser gamle skolebilleder til Jens Møller og Herdis Fomsgaard

Endelig har vi vore kurser i såvel gotisk læsning som slægtsforskning. Mange deltager på de tre hold, og det sætter ekstra liv i arkivet, hvor der nu foregår noget fire dage/aftener om ugen. Når der afholdes kurser, er vi også nødt til at have teknisk udstyr, der kan tilgodese behovet. Derfor har det været nødvendigt for os at anskaffe en lidt dyr projektor og et stort lærred, som fungerer til alles tilfredshed.

Til slut skal der lyde en stor tak til alle, som støtter op omkring foreningen. Igen i 2017 blev det til mange besøg, mange henvendelser, mange foræringer til arkivet og stor opbakning til vore arrangementer. Tak til jer alle for den store støtte – det er den, der får os til at yde det bedste, vi kan.

På bestyrelsens vegne
Ragna Kolind

Følgende medlemmer kunne vi byde velkommen i vor forening i 2017:

Bitten og Steen Bohnstedt-Pedersen, Klejtrup
Ina Nielsen, Klejtrup
Ib Axel Nielsen, Aalborg
Preben Povlsen, Støvring
Mette Rasmussen og Hans Egon Nielsen, Hvornum
Laila og Carl Terje Rørvik, Hejring
Søren Cassøe, Hadsten
Dorte og Benny Jacobsen, Klejtrup
Mads Mortensen, Skals
Steen Sømod, Møldrup
Karen Kristensen, Roum

Og vi har også kendskab til, at følgende af vore medlemmer er døde indenfor det sidste års tid:

Anna Balle Andersen, Klejtrup
Erik Martinus Pedersen, Hasselager – tidl. Hejring
Erik Christensen (Skrædder), Odense – tidl. Klejtrup
Kristian Nielsen, Klejtrup
Børge Larsen, Klejtrup – tidl. Lindum Skov
Jørgen Jensen, Klejtrup
Erna Hollerup Nielsen, Nørager – tidl. Hærup

ÆRET VÆRE DERES MINDE!

Klejtrup Lokalhistoriske Forening har 40 års jubilæum

Af Kjeld Nielsen og Ragna Kolind

"En lokalhistorisk forening i Klejtrup
Den lokale initiativgruppe under Møldrup Kommunes arkivudvalg stod som indbyder til et besøg i Klejtrup kirke. Et halv hundrede mennesker glædede sig over pastor T. P. Kristensens kyndige og interessante redegørelse for kirken som bygningsværk såvel som dens inventar og øvrige udsmykning..
Ved en sammenkomst på Brattingsborgskolen gjorde initiativgruppens leder, kaptajn Villy Jensen, Viborg, rede for tanker, man har for fremtiden.
Der blev efter forslag med stor tilslutning – over 20 indmeldte sig straks – dannet en forening med navnet: Lokalhistorisk Forening for Klejtrup Sogn"

Sådan kunne man læse i Viborg Stifts Folkeblad tirsdag d. 31. oktober 1978 – og hermed var vores forening en realitet.
Foreningen fik sin første bestyrelse med Villy Jensen, Viborg som formand, kasserer købmand Niels Laustsen, Klejtrup og menige bestyrelsesmedlemmer gårdejer Oskar Nøhr, Hærup, gårdejer Aage Kristensen, Fristrup og gårdejer Knud Sørensen, Hejring.

Her er en oversigt over alle bestyrelsesmedlemmer igennem de 40 år.

Navn	Bestyrelsen			Formand	
	Indtrådt	Udtrådt		Fra	Til
Villy Jensen	26.10.1978	27.10.1997		26.10.1978	27.10.1997
Niels Laustsen	26.10.1978	07.11.1985			
Aage Kristensen	26.10.1978	08.10.1979			
Oskar H. Nøhr	26.10.1978	07.11.1985			
Knud Sørensen	26.10.1978	07.11.1985			
Jens Fomsgaard	06.12.1978	23.04.1997			
Lydia Kristensen	08.10.1979	09.11.1988			
Karlo Berthelsen	07.11.1985	12.11.1991			
Britta Laursen	05.11.1986	19.04.2002			
Anton Johansen	07.11.1986	29.10.1988			
Flemming Madsen	07.11.1986	29.10.1988			

Katrine Laustsen	05.11.1986	09.11.1988			
Grethe Vammen	9.11.1988	19.04.2002			
Jens Provst	28.11.1988	26.04.1999			
Gunnar Rasmussen	06.12.1988	19.10.1989			
Gudrun Rasmussen	15.11.1989	30.10.1993			
Kjeld Nielsen	12.11.1991	23.04.1997			
Asta Olsen	30.10.1993	23.04.2003			
Søren O. Sørensen	23.04.1997	23.04.2003			
Erik Jensen	23.04.1997	27.04.2001		27.10.1997	30.04.1998
Ragna Kolind	30.04.1998			30.04.1998	
Carit Dahl Sørensen	26.05.1999	19.04.2002			
Ejvind Faber	19.04.2002	16.09.2009			
Kjeld Nielsen	19.04.2002				
Birthe Ømark	19.04.2002				
Mona Finderup	19.04.2002	16.04.2013			
Allan Lonsdale	23.04.2003	02.01.2004			
Herdis Fomsgaard	23.04.2003	20.05.2005			
Britta Laursen	02.01.2004				
Solveig Rask	20.04.2005	23.04.2008			
Karl Erik Christensen	23.04.2008				
Poul Mortensen	16.09.2009	30.04.2014			
Carl Johan Jørgensen	16.04.2013				
Erik Brüld	30.04.2014				

I første omgang var det de forskellige foreningers bestyrelsesprotokoller, der var fokus på. Det var vigtigt at få indsamlet disse protokoller, inden de forsvandt.
Og det var et ret stort antal, der blev afleveret til lokalhistorisk forening, efter der var udsendt anmodning til alle foreninger i Klejtrup sogn. Men så skulle man jo have et sted at opbevare det – altså have et lokalhistorisk arkiv.
Og der stillede Brattingsborgskolen velvilligt lokale til rådighed – nemlig den gamle balkon over gymnastiksalen. Der var ikke meget plads, men det var en start.

Billeder var – og er stadig – af meget høj kurs. Der blev indsamlet rigtig mange billeder af personer, bygninger m.m. – og mange af dem var meget gamle billeder, som efterkommere velvilligt forærede foreningen.

Bestyrelsesmedlemmerne var hver især ihærdige lige fra starten med at indsamle materialer, beskrive Klejtrup sogn og dens historie og indsamle avisartikler.

Foreningens stifter og første formand Villy Jensen bor stadig i Viborg

Formanden Villy Jensen gav sig i kast med at afskrive alle avisartikler omhandlende Klejtrup sogn, som siden 1856 havde væ-

ret bragt i de lokale aviser: Himmerland, Hobro Avis, Viborg Stifts Folkeblad m.fl. Et kæmpe stykke arbejde, som har været anvendt i stor stil på arkivet.

Men det var også vigtigt for foreningen, at forskellige borgere i sognet fik fortalt deres historie, så den kunne gemmes til glæde for vore kommende slægter. Villy Jensen optog derfor mange interviews med forskellige forretningsindehavere, håndværkere og andre folk i Klejtrup, som havde et langt liv bag sig i Klejtrup sogn.
Der foreligger således interviews med f.eks. smed Viggo Nielsen, gdr. Frode Jensen, Kristine Balle, møbelfabrikant Thorvald Hermansen, møller Peder Hermansens søn Møller, lærer Valdemar Hansens datter fra Hejring skole, mejeribestyrer Chr. Christensen og mange flere.

Medlemmer
Fra starten var der stor interesse for at støtte op om den lokalhistoriske forening i Klejtrup. Og medlemstallet er støt steget igennem alle årene og er nu oppe på omkring 340 husstandsmedlemskaber. Medlemmerne er geografisk fordelt over det meste af Danmark, men også enkelte i udlandet.
Hovedparten er helt naturligt her fra Klejtrup og de omkringliggende sogne, men mange tidligere Klejtrup-børn, som er flyttet til andre dele af landet, holder forbindelsen til deres fødesogn vedlige ved at være medlem af foreningen. Og mange er rigtig flittige til at møde op til vore arrangementer i foreningen.

Lokaliteter
Som nævnt startede arkivvirksomheden op i beskedne rammer – den gamle balkon på skolen. Snart blev det dog for trangt, så igen var skolens ledelse velvillig til at hjælpe. Arkivet blev flyttet til det tidligere "ekstraundervisnings-lokale" ved aulaen på 1. salen.
Men arkivet fortsatte med vokseværk, og da der blev bygget bibliotek m.m. i den vestlige ende af skolen, fik lokalhistorisk et lokale i forbindelse med biblioteket.

Men det var jo stadig begrænset plads, og der var heller ikke meget plads, når der skulle arbejdes med avisartikler, billeder og andet materiale. Og heldigvis kom der jo også en del besøgende, som skulle have bordplads til at kigge i arkivets arkivalier.

Så da hvilehjemmet blev nedrevet, og der blev bygget et senior- og aktivitetscenter på stedet, ansøgte lokalhistorisk forening om at få lokale i centret. Og den daværende Møldrup Kommune var meget velvillig og efterkom foreningens ønske.
Så i 2002 flyttede arkivet ned på sin nuværende placering, hvor der nu var rigeligt med plads. Så længe det varede ☺
For heldigvis blev der fortsat indleveret mængder af arkivalier i form af billeder, papirer, bøger osv. Og samtidig var foreningens bestyrelsesmedlemmer og frivillige aktive med hensyn til at få beskrevet sognet i form af gårdhistorier, hushistorier, beskrivelser af foreninger osv. Så pladsen blev hurtigt fyldt ud.

Derfor ansøgte foreningen endnu engang Møldrup Kommune om hjælp. Og i 2007 fik vi bygget til, således at vi fik over dobbelt så meget plads.
Og det har givet arkivet nogle fantastiske rammer, hvor der både er kaffestue, læsesal, depot og arkivrum. Rammer, som stadig er tidssvarende og meget funktionelle til formålet – arkivvirksomhed.

Arkivalier
Og det er igennem årene blevet til over 10.000 billeder, som nu er gemt i arkivet, og som for en stor dels vedkommende kan ses på hjemmesiden www.arkiv.dk
Mange af billederne er samlet i forbindelse med vores arbejde med hus- og gårdhistorierne, hvor vores tidligere frivillige hjælper i arkivet Solveig Rask var en ihærdig indsamler. Rundt i hele landet kom hun i sin søgen efter billeder og historier om folk, som enten selv stammede fra Klejtrup sogn, eller havde slægtninge, som har boet her.

Som tidligere nævnt er interviews noget af det, der er med til at fortælle historien. Og derfor er det da også noget af det, som vi stadig arbejder med. Der finder efterhånden omkring 40 interviews på arkivet i dag, hvor det de senere år er videointerviews. På denne måde bevarer vi både historien, men efterkommere vil også kunne se og opleve/høre deres slægtninge. Det er jo den store fordel ved at have folk på film.

Vi har et arkivrum, som er fyldt med kasser fra loft til gulv (næsten) med forskellige former for papirer. Det er breve, postkort, kort, skøder, regninger, kassebøger, protokoller og meget, meget andet. Der er et rigt materiale om såvel personer som foreninger, ejendomme og lokaliteter.
Dette materiale udbygges kontinuerligt, da folk heldigvis stadig er rigtig gode til at komme og aflevere den slags til os.

Aktiviteter
Igennem foreningens 40 års levetid er der hvert eneste år blevet afholdt forskellige former for arrangementer for medlemmerne – men også for alle andre. Der har altid i forbindelse med generalforsamlingerne været en, som har givet en historisk beretning om et eller andet relevant.
Men der har også været afholdt udstillinger – i starten i gymnastiksalen på skolen. Senere rykkede arkivet jo i Senior- og Aktivitetscentret, og siden har den slags fundet sted der.
Dog havde vi i anledningen af 70-året for 2. Verdenskrigs afslutning en kæmpe udstilling i Klejtrup Hallen. Et samarbejde med vores nabosogn Hvornums lokalhistoriske forening fik vi dette arrangement afviklet med over 400 besøgende.

Foreningen har også stået for forskellige udflugter for medlemmerne, byvandringer ved byfesten i Klejtrup, byvandring med børnehavebørn og efterskolelever, undervisning på både Brattingsborgskolen og Møldrup Skole og flere af den slags udadvendte aktiviteter. Det har været med til at skærpe interessen for lokalhistorien – og været med til at gøre os mere kendte i lokalsamfundet.
De senere år er en ny form for formidling dukket op – kurserne. Først startede det med kursus i gotisk håndskrift. Et kursus, som vi har haft på programmet siden midten af 1990'erne – først med

Fra foreningens sommerudflugt til Mariager – der lyttes intenst til guidens fortælling om kirken

Holger Helbo som kursusleder, senere med hans kone Mona Finderup.
Og for et par år siden tog vi så også slægtsforskning på programmet med mig (Ragna) som kursusleder.
Det er jo meget oppe i tiden – slægtsforskning er blevet populært. Og de to former for kurser supplerer fint hinanden, idet man i høj grad får brug for at kunne læse de "gamle kragetæer", hvis man skal forske i sin slægt længere tilbage end 1850'erne.

Fremtiden
Ingen kan spå om fremtiden, og det kan være svært at sige, hvor lokalhistorisk forening og arkiv "går hen ad". Men vi er ikke i tvivl om, at der fortsat vil være brug for os – også herude i de små samfund. Hvis vi vil bevare interessen for vores arbejde, er vi sikre på, at det er af afgørende betydning med en forankring i lokalsamfundet.
Der har igennem årene været mange røster fremme om – og også en del kræfter lagt i – at de små foreningers arkiver skulle lægges sammen i et kommunearkiv i den gamle Møldrup Kommune. Sådan var det i de omkringliggende kommuner.
Men heldigvis blev det aldrig gennemført, og der er ingen tvivl om, at netop den omstændighed, at vi er ude i de små samfund, bevirker, at vi indgår på lige fod med de øvrige foreninger i sognet – og dermed også får en helt anden betydning. Der er enorm interesse og respekt for vores arbejde – og det er vi meget sikre på, skyldes denne omstændighed.

Nu skal vi bare forstå at forny os, "holde dampen oppe" som det hedder. Så kan vi med glæde og forventning roligt se fremtiden i møde.

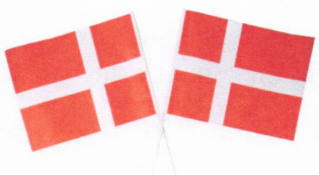

Runestenen ved Klejtrup Sø

Af Ragna Kolind

Ja, vi må jo nok tilstå, at det ikke var stiftelsen af Klejtrup Lokalhistoriske Forening, der skabte de største overskrifter fra lokalområdet i 1978. Nej, det var en hel anden historie, som dog i allerhøjeste grad netop var lokalhistorie – nemlig fundet af en runesten nord for Klejtrup Sø.

Landmand Carl Vestergaard på "Søholt" (Søvej 44, Fristrup) var i forbindelse med sit forårsarbejde i marken igen stødt på de store sten, der lå i jordoverfladen syd for vejen, der går nord om Klejtrup sø. I årene på gården havde Carl gjort fund, som tydede på, at der havde været bopladser på området – men disse fund havde han gjort nord for gården.
Men nu skulle jorden syd for vejen – ud mod søen – også opdyrkes, og derfor besluttede han, at de store sten skulle fjernes. Og det blev en større begivenhed, end han lige havde forudset.

En sten med inskription
De store sten skulle fjernes, og man gjorde et forsøg ved hjælp af en krog på traktoren. Da den første sten tippede rundt, opdagede Carl Vestergaard inskriptionen, som han med det samme kunne se, var runer, hvorfor han sendte bud efter museumsfolk fra Stiftsmuseet i Viborg.

Runeeksperten, professor Erik Molkte fra Nationalmuseet i København kom få dage efter fundet for at besigtige stenen. Han tydede skriften "- og efter Aamund, sin sønnesøn".

Viborg Stifts Folkeblad skrev flg. den 10. maj 1978:

"*Museumsfolkene mener, at de første linjer af denne gravskrift skal findes på en anden runesten. Den håber man dukker op, når der efter høst bliver påbegyndt udgravning på stedet.*
Fundet af den ret velbevarede runesten betegnes som ikke mindre end en sensation. Bortset fra en sten på Randbøl Hede, er der intet fortilfælde, hvor runesten er fundet på deres oprindelige plads."

Klejtrup-runestenen blev vurderet til at stamme fra Vikingetiden omkring år 1000. Den formodes at være et minde om en ung mand, der er faldet i et af de mange vikingetogter, og den menes rejst af en bedstefar.
Stenen er blevet placeret ved et vadested – netop der hvor bækken fra nord løber ud i Klejtrup Sø. Midt i 1100-tallet regner man med, at vandstanden i Klejtrup Sø blev hævet ved opstemning af bækken og anlæg af voldene syd for søen. Det bevirkede, at runestenen er væltet i den bløde søbund.
I 1942 blev vandstanden i Klejtrup Sø igen sænket, hvorved gammel søbund blev tørlagt, og på den måde er runestenen igen kommet op til overfladen.
Den omstændighed, at rundestenen har ligget med indskriften nedad har bevirket, at tegnene stadig kunne tydes.

"Tvilling-stenen" blev aldrig fundet – og det også uvist, hvor meget man har gjort ud af at finde den. Planen var også, at der skulle laves et halvtag over stenen for at beskytte den mod vejrlig. Det er dog aldrig blevet til noget.

Og da stenen væltede for nogle år siden, voldte det store problemer at få den rejst op igen. Det kostede mange henvendelser til Nationalmuseet, uden der skete noget, og først da en lokal entreprenør truede med selv at rejse stenen, skete der noget.

Carl Vestergaard ved den fundne runesten

Nu står Klejtrup-runestenen igen på nordsiden af Klejtrup Sø. Der er lavet en lille platform med bord og bænke ved stedet, men stenen skaber i det daglige ikke megen opmærksomhed omkring sin eksistens.

Og vi må konkludere, at selvom denne runesten er et unikt og sensationelt stykke historie, så lever den desværre en meget beskeden "tilværelse" på nordsiden af Klejtrup Sø.

De små haver i Klejtrup

Af Mona Finderup

Når du går en tur over Brugsens parkeringsplads og fortsætter langs kirkegårdsdiget, kan du se noget, der ligner meget små haver, hvori der bliver dyrket en del forskellige grøntsager – alt pænt vedligeholdt.
Hvad er det? Hvis er det? Hvorfor har nogen have her?

Hvorfor?
Historien går helt tilbage til den tid, da Klejtrups gårde blev flyttet ud fra "bymidten" (*Red: Så er vi tilbage til før 1850'erne).* Dengang havde alle en "kålhave", hvor der blev dyrket de grove grøntsager, som blev benyttet i den daglige husholdning.
Ved udflytningen fik alle længere til møllen, og når folk kom der, blev der jo ventetid, før man kunne drage hjem igen. Denne ventetid gjorde så, at der blev behov for, at der i nærheden af møllen var en smed og en høker, hvor der kunne købes det, man ikke selv kunne frembringe: Salt, sukker, træsko, tjære osv. – altså det, vi i dag kalder "en blandet landhandel".
Lidt efter lidt kom andre håndværkere til, byen blev udvidet, og der flyttede flere til. Ikke alle byggede deres eget, en del måtte sidde til leje – enten på et loft, i et udhus eller i et par værelser i den ene ende af en andens hus.
Men nu opstod der mangel på de almindelige grøntsager! Kartofler og roer kunne købes hos landmændene, men porrer, gulerødder, løg …. I dag går vi i Brugsen for at købe alt det, men hvornår begyndte man at kunne købe den slags i Brugsen??

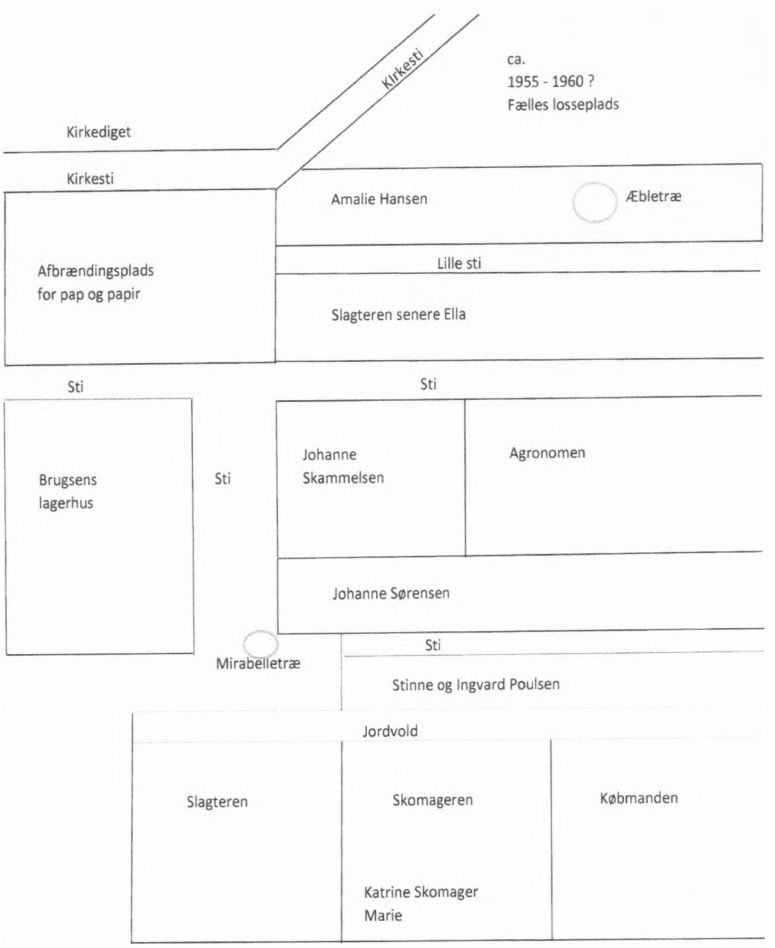

Skitsen er udarbejdet efter Ella Rasmussens erindring.

Det har ikke været muligt at få det nøjagtige årstal, men almindeligst er forslaget, at det kunne man først omkring 1965!!
Det er først efter den ny brugs blev bygget i 1964, at man ikke vejede kolonialvarer af i poser, når kunderne kom, og så var det ikke rart at have grøntsager i butikken med jord på.
Men hvad gjorde man så? Man måtte dyrke dem selv, og her kommer de små haver ind.

Hvis er haverne?
Det var de mennesker, der boede til leje, og så de, der boede i Trekanten: Området mellem Midtvej, Skårupvej og Viborgvej. Alle disse mennesker fik nu mulighed for at leje en lille jordlod på Brugsens jord. Brugsen havde en stor parcel: Hele parkeringspladsen og selve Brugsen.
Det ser ud til, at de sidste haver ud mod Skårupvej – skomagerens og købmandens (*Red.: Der hvor Jutlander Bank ligger)* – er udstykket fra matr. 7 (*Red: altså fra Møllen på Brovej 14*).
Selv købmanden i Købmandsgården måtte have sin egen have på den anden side af vejen.

"Huslejen" var rimelig. Ella Rasmussen fra Klejtrup Slagterforretning fortæller, at de gav 10 kr. om året.

Langs kirkegårdsdiget kan du se de få rester af de små haver, og midt i marken står mekaniker og cykelhandler Hansens æbletræ. Hansen plantede en æblekerne i en urtepotte, den groede pænt til og blev flere gange plantet i en større urtepotte. Men det blev for stort et træ, så det måtte plantes ud i havelodden bag Brugsen.

I starten krævede det spandevis af vand for at slå rod, men heldigvis havde mejeriet afløb for sit spildevand over Brugsens jord. Træet står endnu, men det har ikke lang tid tilbage. Det er blevet gammelt og viser tegn på, at det er ved at gå ud.

Der er to små parceller, der dyrkes i dag – den ene er Ellas – den anden tilhører Bjarne og Birgit Jørgensen (*Red: De bor i "Skomagerens hus" på Viborgvej 12, og haven er tilsyneladende fulgt med huset).*

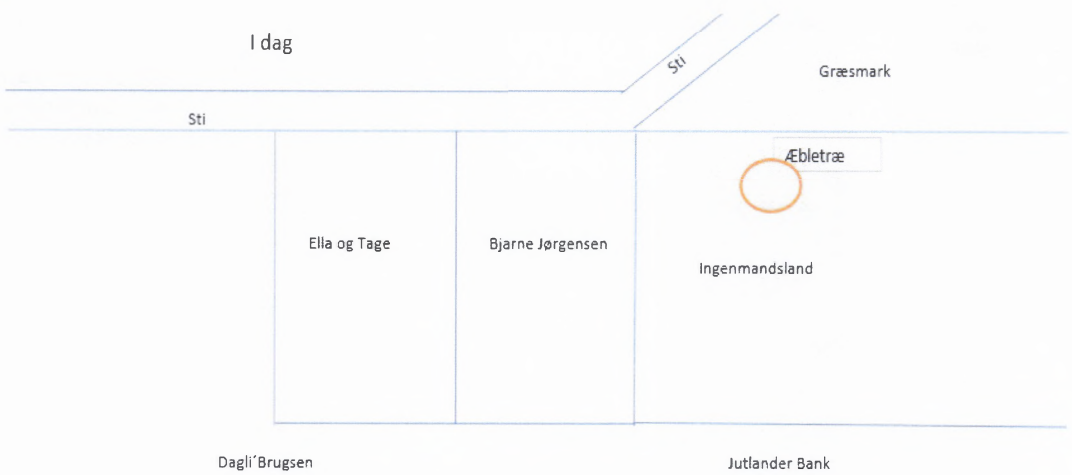

De kunne være blevet 100 år i 2018

Anders Simonsen
Hærupvej 5, Hærup

Rasmus Rasmussen
Oksenhøj 6, Hejring

Herluf Andersen
Hærupvej 23, Hærup

Dagny Andersen
Fristrupvej 48, Fristrup

Karl Busk Sørensen
Horshøjvej 2, Hejring

Lisa Rasmussen
Viborgvej 22, Klejtrup

Aage Nielsen
Hærupvej 7, Hærup

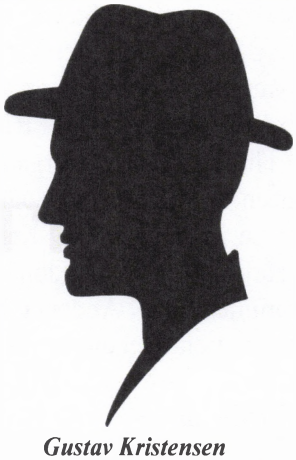

Gustav Kristensen
Fristrup Nørremark 2, Fristrup

De bliver – eller kunne være blevet 100 år i 2018

- og hvem er de så?

Anders Simonsen – ejer af Kristinelund på Hærupvej 5. Gården ejes nu af sønnen Kurt
Rasmus Rasmussen – ejer af Oksenhøj 6 i Hejring (tidligere Hvilsomvej). Blev overtaget af sønnen Kresten, men er nu solgt videre.
Herluf Andersen – ejer af Tindbæklund på Hærupvej 23. Den ejes nu af sønnen Steen
Dagny Andersen – født og opvokset på Fristrupvej 48 i Fristrup. Søster til Kristian Knudsen, som boede på Sandstrædet 7 i Klejtrup
Karl Busk Sørensen – ejer af Alshøjgaard på Horshøjvej 2 i Hejring. Gården blev overtaget af sønnen Søren, men er nu solgt videre.
Betty Thoft – født og opvokset på Klejtrup Central, Viborgvej 27. Huset er nu revet ned og blevet en del af Bakkedraget.
Lisa Rasmussen – dyrlæge Kay Rasmussens første hustru. Boede på Viborgvej 22.
Aage Nielsen – søn af Søren Nielsen på Østergaard, Hærupvej 7. Aage havde Brøndum Mølle indtil sin død.
Gustav Kristensen – født og opvokset på Ulvehøjgaard, Fristrup Nørremark 2, hvor hans bror Aage Kristensen levede hele sit liv.

Det stod der i avisen…

For 150 år siden:

Torsdag 30/4 - 1868

Herredsfogeder.

I forrige Tider bleve Herredsfogederne beskikkede af Lehnsmændene, men i Christian V Tid, da Herrederne bleve sammenlagte, blev denne Frihed ophævet, og de siden umiddelbart beskikkede af Kongen. I disse Herreder har jeg af gamle Documenter befundet, at have været disse efterfølgende Herredsfogeder: Rinds Herred: 1461 var Erik Pedersen Foged i Rinds Herred fra hvilket jeg har et gammelt Thingbrev paa Pergament. 1516 var Herredsfogeden Nis Thomsen i Kastrup. 1544 Jens Mortensen i Glærup. 1593 Kristen Byrialsen i Bygum. 1639 Kristen Movsten i Heiring, Peder Povelsen i Heiring, 1680 Jens Jensen i Bygum. 1688, da Herrederne blev lagt sammen, blev Anders Christensen Aalestrup Herredsfoged, han havde tjent Geheimeraad Lerche.

For 100 år siden:

Torsdag 4/7 – 1918

Lærerjubilæum i Heiring

Den 1. Juli var det 25 Aar siden Lærer Hansen, Heiring blev kaldet som Lærer ved Heiring Skole. I den Anledning afholdt Skoledistriktets Beboere en Fest for deres afholdte Lærer med Familie. Festen

holdtes hos Gdr. Chr. Sørensen, Heiring, der havde aabnet sit Hjem for Deltagerne. Ved 5-Tiden samledes saa godt som alle Skoledistriktets Beboere, som bænkedes i et smukt pyntet Lokale, hvor

de blev trakteret med Kaffe og Chokolade. Chr. Sørensen bød Velkommen til Jubilaren med Familie og samtlige Deltagere og gav Ordet frit. og nu gik Tiden med Taler og Sang. Taler holdtes af Sognefoged Karl Berthelsen, Fristrup, Gdr. Karl Andersen, Læge Hegelund-Lange, Sogneraadsformand Bundgaard samt Lærerne Fogh, Klejtrup og Knudsen, Hersom; de sidste var som Jubilarens Kollegaer særlig indbudt. Jubilaren modtog smukke og værdifulde Gaver, og han takkede i bevægede Ord for alt godt i de svundne 25 Aar og den store Glæde, man ved denne Fest beredte ham.

Fredag d. 12/7

Sognedelingen

Laurits Giversen, Hørup er blevet i daarligt Humør, fordi jeg tillader mig at modarbejde den af de to vestlige Sogne ønskede Deling. Jeg bebrejder ikke L. Giversen saa lidt som de andre, fordi de fremkommer med dette Krav, men som muligvis imod maa jeg ogsaa have Lov til at handle derefter. L. Giversen skriver, at min agitation er forhastet eller, om man hellere vil: lovlig sen. Ja, efter dette tror jeg ikke, jeg kunne finde et Tidspunkt, der kunne passe Giversen. Han skriver, at jeg har været med til at vedtage, at Delingen maatte foregaa, naar det kunne ske paa en betryggende Maade for begge Kommuner. Men L. Giversen glemmer at skrive, at jeg ikke lagde Skjul paa, at jeg var imod Adskillelsen, da Forslaget forelaa og var til Behandling i Sogneraadet. L. Giversen mener, at der altid i herværende Sogneraad har staaet et Skel mellem Øst og Vest. Dette har jeg ikke kendt, det ligger vist langt tilbage i Tiden. Den Majoritet, som Klejtrup Sogn har haft i Sogneraadet, er brugt paa de andre Sognes Bekostning. Deri ser jeg ingen Grund til Adskillelse. L. Giversen appellerer til Klejtrup Sogns Vælgere om at give de misfornøjede Friheden ved at stemme for Delingen. Jeg mener fremdeles, at vi er bedst tjent med at blive samlede, og lad os haabe, at vi snart maa komme til at leve under normale forhold. Saa tror jeg, at denne Misfornøjelse vil forsvinde.-- Tak for Optagelsen.

K. Berthelsen, Fristrup

Red.: se efterfølgende.

Lørdag 6/7

En Tjenestedreng

Randers Amtstidende skriver: Vi træffer i Randers Formanden for "Børnenes og de forurettedes Værn", Møller P. Hermansen, Klejtrup. "De her?" "Ja, jeg har været i Virring paa Anmodning derudefra. Det drejede sig om en Tjenestedreng, der trængte til Beskyttelse. Jeg traf Drengen i Marken, snavset og forhutlet saa han ud, og han fortalte, at han skulle have været i Skole i dag, men ikke havde Tid. Han maatte op om Morgenen Kl. 5 og var ikke færdig med sit Arbejde før Kl. 9 om Aftenen. Navnlig siden Gaardens Karl var rejst, havde han maattet udføre et Arbejde, der laa langt over, hvad de burde byde ham." - "Bliver der saa skredet ind?" -- " Ja, Læreren oplyste paa min Forespørgsel, at Drengen forsømte omtrent en Tredjedel af sine Skoledage. Jeg gik saa til Præsten, der bestemt lovede, at Værgeraadet nu skulle tage sig af Sagen."

Torsdag 12/9

Hersom-Bjerregrav – Klejtrup Kommunes Deling vedtoges med stort Flertal. I det sidste Aar har Delingen af den store Kommune optaget Sindene blandt Beboerne. Særlig under Dyrtiden er det blevet klart, at Sognene hver for sig indeholdt Interesseforskelle. Da Sagen kom til Behandling i Sogneraadet, viste der sig Stemning for at lade den afgøre ved en Folkeafstemning blandt Beboerne. Sagen gik derpaa fra Sogneraadet til Amtsraadet og tilbage igen, og Dagen for Afstemningen blev fastsat til den 10. Septbr. I gaar fandt den Sted og gav et saadant Resultat, at man kan betragte det som givet, at Klejtrup skilles ud og danner en selvstændig Kommune. For Adskillelse stemte i hele Kommunen 216 og imod 114. I Sognene stemtes saaledes: Klejtrup: 104 nej og 39 ja. Hersom 74 ja og 10 nej. Bjerregrav 103 ja og ingen nej.

Mandag 11/11

Den Spanske Syge

er under alvorlig Udbredning i Hvilsom. Vi talte i gaar med Læge Hegelund-Lange, Klejtrup, der ellers skulle holde "Ferie" fra Folketinget. Han har ikke haft en ledig Time. Han har haft 90 Patienter med Sygdommen, men har endnu ikke haft Dødsfald i sin Praksis af denne Lidelse.

Lørdag 15/11

Den uheldige Møller Hermansen

I September Maaned blandede Hr. Hermansen sig i et Plejeforhold hos Chr. Madsen, Fjelsted Mark og satte det kendte Apparat i Sving med offentligt Møde osv., hvor han kunne faa Lejlighed til at overfalde forskellige Mennesker, som ikke ville danse efter hans Pibe. Hans Optræden medførte stærk Kritik af Karl Nielsen, Hou, der er stedlig Vagtmand i den af Hr. Hermansen startede Forening til "Børnenes og de forurettedes Værn". Da Hou Husmandsforening igen skulle vælge Vagtmand, forlangte Karl Nielsen, at han for at modtage Genvalg som Vagtmand ville have Foreningens Tilslutning i hans bestemte Optræden imod Mølleren fra Klejtrup. Den fik han enstemmigt, og Hr. Hermansen maa nu se at faa Oprejsning andetsteds, hos Husmændene i Hou faar han det ikke.

Fredag 22/11

Møller Hermansen har nu forladt de Radikale og har meldt sig ind i Socialdemokratiet. Hr. Dyrhøj byder den nye Partifælle hjertelig velkommen. I det Radikale Parti er der forstaaende Glæde.

Fredag 20/11

Møller Hermansen, Klejtrup har som bekendt Retssag med Pastor Poulsen, Hersom om en Artikel ang. en ung Pige, der afgik ved Døden i Præstens Tjeneste. Han er nu ved Underretten idømt en Bøde paa 800 Kr., subsidiært 3 Mdrs. Fængsel og de krænkende Udtalelser modificeres. Vi spurgte i Dag Hr. Hermansen, om han agtede at appellere Dommen? "Ja, absolut", svarede Hr. Hermansen, "Jeg finder Dommen saa brutal, at jeg vil føre Sagen videre. Jeg førte klare Beviser for de Anklager, jeg rettede mod Præsten og forstaar ikke, hvorledes Retten er kommet til dette Resultat."

Mandag 30/12

Kørselsulykke

Lørdag Aften, da Postvognen Hobro-Klejtrup kørte fra Hvornum, skete en Ulykke, der let kunne have faaet alvorlige Følger. Vognen var overfyldt af Passagerer, og Kørepostbudet Kristensen ville anbringe sig foran i Vognen. Under Forsøget paa at komme op gled han og faldt ned mellem Hestene,

de blev bange og løb. Han blev indviklet i Tømmen og slæbt med et langt Stykke, indtil det lykkedes ham at frigøre sig. Passagererne sprang af, og ingen af dem kom til Skade, heller ikke en ung Dame, der faldt paa Ryggen paa den haarde Vej. Hestene blev standset i Nørre Onsild og ført tilbage. Kristensen havde paadraget sig nogle Læsioner, saa han maa holde Sengen i nogle Dage.

For 70 år siden:

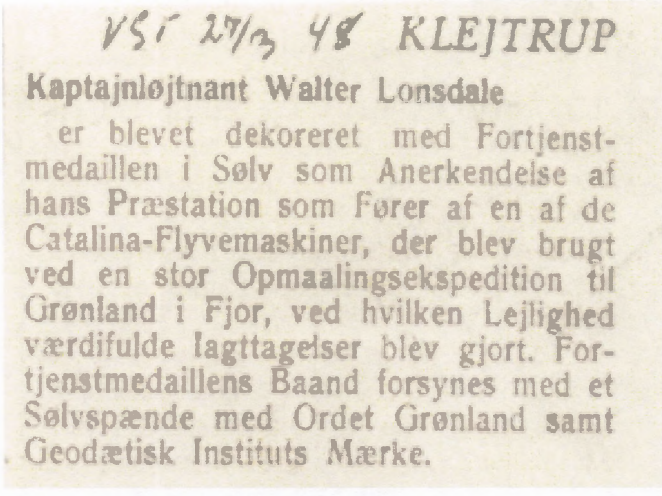

VSÍ 27/3 48 KLEJTRUP

Kaptajnløjtnant Walter Lonsdale

er blevet dekoreret med Fortjenstmedaillen i Sølv som Anerkendelse af hans Præstation som Fører af en af de Catalina-Flyvemaskiner, der blev brugt ved en stor Opmaalingsekspedition til Grønland i Fjor, ved hvilken Lejlighed værdifulde Iagttagelser blev gjort. Fortjenstmedaillens Baand forsynes med et Sølvspænde med Ordet Grønland samt Geodætisk Instituts Mærke.

Klejtrup Elektricitetsværk.

Af Ragna Kolind

Et elektricitetsværk har vi så sandelig også haft i Klejtrup. Vi er i besiddelse af en afskrift af den kontrakt, som blev oprettet i 1918 mellem "Klejtrup Elektricitetsværk" og den forsyningsansvarlige, mølleejer Peder Hermansen (Pe' Hermann). Det var en enestående oplevelse, at man i stedet for at betjene sig af petroleumslamper, nu blot ved at trykke på en knap havde lys i lampen. Pensioneret overlærer Herdis Østerbye (Holm) har fortalt os: "Festligt var det, da vi første gang oplevede dette nye. Det virkede som noget himmelsk."

Forud for dette kunne man læse flg. i avisen:

"Torsdag 25/7
Paa Grund af de vanskelige Belysningsforhold til den kommende Vinter, indbydes Beboerne i Klejtrup og omliggende Sogne til et Møde paa Klejtrup Afholdshotel Lørdag d. 27. ds. Eftm. Kl. 4 ang. Tilslutning til et Elektricitetsværk - evt. Randers. Ingeniør Eriksen, Aarhus kommer til Stede og giver fornøden Oplysning og Vejledning.

Tirsdag 30/7
Elektricitetsmødet i Klejtrup i Lørdags overværedes af ca. 100 Mennesker. I Stedet for Ingeniør Eriksen, Aarhus, der var forhindret, var Ingeniør Blichfeldt, Viborg kommet til Stede, og han redegjorde for Planerne, hvorefter Egnen kunne blive knyttet til "Salling Opland" og komme ind under Randers Højspændingsværk, indtil det store Gudenaa-projekt kan blive realiseret. Hr. Blichfeldt erklærede, at hvis man kunne skynde sig paa Egnen, kunne man maaske have Elektricitet til Nytaar. Der blev nedsat et Udvalg bestaaende af Poul Hedemann, Klejtrup, Chr. Bundgaard, Bjerregrav, Jens Nørgaard, Roum og Ole Just, Hvornum til at arbejde videre paa Sagen. De 30 Beboere i Klejtrup, der har sluttet sig til et Selskab, der faar Elektricitet fra Møllen, venter, at deres Anlæg vil være færdigt til 1. September. Man er for Tiden ved at foretage Husinstallationer."

For den yngste generation er det slet ikke til at fatte, at man kunne leve uden el, og så er det – målt med historiens alen – ikke ret længe siden. Installationen blev foretaget af fa. Phillipsen i Viborg under daglig ledelse af ingeniør Hall. Hejring og Fristrup fik deres elforsyning i 1934-35, og Hærup i 1936, men disse fik ikke elektricitet fra Klejtrup-værket.

Peder Hermansens søn Møller står i døren til møllen

Det var helt sikkert ikke nogen guldgrube for Pe' Hermann at være elforsyner, men det var der vist ikke noget af det, han rørte ved, der var. Her gik det så galt som til en tvangsauktion i 1932. Sønnen Møller har i en samtale, som vi også har i afskrift, fortalt om faderen. Han vil ikke direkte indrømme, at hans far var en dårlig forretningsmand, men nok at han var noget af en vovehals. Det skulle prøves, og jo mere han satsede, jo mere fattig blev han. Det gale i denne sag var, at der aldrig var vand nok til at drive det underfaldshjul, som skulle drive værket. I stedet prøvede han med en turbine. Den tid, der gik med denne omstilling, klarede man med et nødværk, som var indrettet oppe i byen. Kraftkilden her var en lokomobil, hvor "Husmanden" fungerede som fyrbøder. Godt blev det heller ikke med turbinen. Mølleren kørte en sag mod mergelselskabet, som han mente var skyld i, at der ikke var tilstrækkeligt vand.

Som i alle de mange processer han var indblandet i, tabte han. Møller har fortalt, at kvaliteten af elforsyningen var så dårlig, at pærerne lyste rødt. Med nogen håndsnildhed fik man lavet et interimistisk hjælpeværk, som bestod i, at en gammel bil blev opklodset i møllens gamle svinesti, og formedelst en blanding af 10 liter petroleum og tilsvarende benzin kunne den klare en aftens opladning af værkets batterier.

I 1923 foretog mølleren et nyt forsøg på at få tingene til at hænge sammen. Han købte en 14 HK motor, men det battede slet ikke. Man mener, at der skulle have været 50 "heste", hvis det skulle have været tilstrækkeligt. På trods af de åbenbare besværligheder med at klare de forsyningsmæssige forpligtelser i Klejtrup, så påtog Pe' Hermann sig i 1928 også at levere til Hvornum. Han investerede 10.000 kr. i tavler, batterier m.v. Det var helt tosset, har sønnen sagt.

Da tvangsauktionen var en kendsgerning, overtog et konsortium, som bestod af møllerens tidligere (radikale) og daværende (soc.) partifæller, som havde kautioneret, virksomheden. I 1933 overtog installatør Jens Mortensen værket, som han drev, indtil det blev nedlagt i 1937–38, hvorefter forsyningen klares fra Aalborg.

Her ses familien Peder Hermansen

--

Erindringer af Harald Christian Christensen

John Kristensen, Lindum, har foræret arkivet i Klejtrup kopi af sin bedstefars erindringer, som med tilladelse fra John gengives for vore læsere:

Harald Christian Christensen, uddeler i Klejtrup Brugsforening fra 1/1 1927 til 1/1 1960. Min nuværende adresse er Skårupvej 15, Klejtrup telef. 08546445.

Min barndom

Jeg er født den 20-3-1899 i Fuglemarkshuset, Visborg Sogn i en aftægtsbolig til min mors hjem – Mølgaarden – beliggende mellem Korup og Hadsund. Mine bedsteforældre på min mors side var Hans Krogh og hustru Johanne. Min far var fra Rødstrup ved Hobro. Mine bedsteforældre der havde et lille husmandsbrug – nabo til kirken. Husets gavl grænsede mod kirkens vestlige dige. Deres navne var Christen Christensen med tilnavnet Terndrup - hans hustru Inger Marie.
Mine forældre boede i Fuglemarkshuset i 2 år, og Mølgaarden var i de år hans arbejdsplads, derefter forpagtede de et husmandsbrug på 20 tdr. land. Forpagtningens løbetid var 10 år, og forpagtningslejen var 100 kroner årlig.
Bygningerne var en rest af den gamle Bakkegaard i Astrup Sogn, der stod et skelet af en gammel bindingsværkslade og så en lang bygning, der var indrettet således – den vestlige ende var der stald der benyttedes til svin, kreaturer og 1 hest. Derefter var der tærskelo med lergulv, så laden, et rum til høns og gæs, så bryggers med pekningssten, spisekammer med kælder, køkken med komfur og en stor bageovn, der var også pekningsgulv. En stue med murstensgulv og et stort sovekammer, en gang

også med pekningsgulv. Så sluttedes af med den såkaldte storstue med bræddegulv. Den blev benyttet til tørv med mere.

Forholdene var små, de fik fra Mølgaarden 1 jydsk hest, 1 ko, 1 kalv og kr. 1.000. De første år måtte min far tage arbejde på nabogården sammen med at passe landbruget. Efterhånden var jorden kommen i kultur og besætningen forøget til 5 køer og nogle ungkreaturer. Økonomien var nu bleven nogenlunde god. Familien var forøget; vi var 2 drenge og to piger - jeg var den ældste.

I 1909 købte de gården Halkær pr. Hadsund. Arealet var på 70 tdr. land. Meget gamle og forsømte bygninger som var bygget i vinkelstil. Lejligheden bestod af en stue med fast bænk inden for bord og murstensgulv, et soveværelse, et gæsteværelse og et lille kammer. Der var pekningsgulv i forgangen, køkkenet og bryggerset. Købesummen var kr. 8.500 kr. uden besætning og redskaber. Besætningen havde vi med fra vort tidligere landbrug. Efterhånden var vi bleven 9 søskende.

Min far tålte ingen modsigelser, når han kaldte på vi drenge, skulle vi komme løbende, ikke gående, men vi fik en god uddannelse i pasning af besætningen og markarbejde, som 12 årige kunne vi pløje og bruge en le. Vi var med til at høste korn og slå græs.

Vor middagsmad bestod de fleste dage af kartofler og stegt flæsk samt byggrød. Vandmad om søndagen som regel sødsuppe og pandekager.
Min mor var udlært skrædder og syede pigernes kjoler og drengetøjet, der for det meste var vadmel til benklæder og kadet til bluser eller trøje.

Hverdagen formede sig med deltagelse i alt forefaldende arbejde. Vi børn hjalp hinanden med lektielæsning og andre skolefag. Vi kunne alle skrive tal og bogstaver inden vi kom i skole, og var også et stort stykke henne i ABC. Da vi blev lidt større, læste vi drengebøger såsom Robinson Kruse, Børnene i Nyskoven og 10 bind af Kaptain Maryat og flere.

Og fester oplevede vi ikke mange. Den sidste skoledag i Borup Skole før jul var en festdag. Lærerparret Hansen serverede chokolade og kaffe for os, hvorefter vi legede sangleje i skolestuen, der i den anledning var ryddet bordene ind til siderne. De sidste 2 timer dansede vi til pigernes sang.
Så var det fastelavnsmandag, da samledes vi drenge en 12-15 stk. i en flok. Vi besøgte så mange ejendomme, vi kunne nå. Vi gik i geled parvis, vi bar alle pyntede hovedbeklædning. I spidsen gik fanebæreren med et passende stort flag, derefter kom kongen og prinsen i passende uniformer, så fulgte de menige og til sidst en bajas, der brugte rasselpotten, han var forsynet med 2 masker - en der vendte forud, og en der vendte bagud.
Efter hjemkomsten var der dans hos smed, han havde en stor stue og leverede musikken, når vi havde danset den første dans, fik pigen vor hætte på, og som hun bar resten af aftenen. De indtjente penge blev delt mellem kolonnens deltagere. De måtte jo så i aftenens løb traktere pigen, vi havde valgt, med kaffe og sodavand.

Den årlige børnefest i Hadsund var vi jo altid med til, hvilken var en stor oplevelse.
Skoleudflugter har jeg kun været med til en gang. Det var udstillingen i Aarhus 1908, en meget trættende dag sidst i juli måned. Min bror og mig gik først 1 km. Så kom vi med et hestekøretøj til Arden St. Turen var på 10 km. Så kom vi med banevogn til Aarhus. Da vi kom i toget hjemefter, var vi eni-

ge om at have oplevet en god dag, men vi var trætte, da vi kom til de ventende vogne på Arden Station. Det var allerede mørkt, så det blev sent, inden vi kom hjem.
Jeg forlod mit barndomshjem den 1. maj 1913.

Min første skoledag den 1/5 1906
Min mor fulgte mig til skolen, der hed Astrup Østerskole – kaldet Borup Skole, den lå på landet - var nabo til et smedeværksted.
Jeg blev afleveret til Lærer Hansen, der tog venligt imod mig. Det lunede lidt, jeg mente at en lærer var en meget stor personlighed. Min mor havde en lille kurv med æg, som hun afleverede til madam Hansen og fik så en kop kaffe inden hjemturen – 3 km.

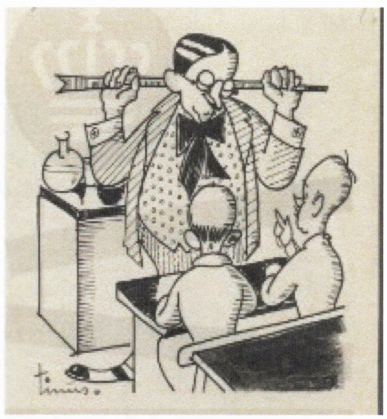

Det var en 2 klasses skole med plads til 40 elever. Vi var ca. 36 i hver klasse. De små gik 4 dage om sommeren fra kl. ??? til kl. 2 og 2 dage om vinteren fra kl. 9 til kl. 4. De store gik 2 dage om sommeren fra kl. 7 til kl. 1 - om vinteren 4 dage fra kl. 9 til kl. 4. Efter 2 år i den lille klasse blev eleverne flyttet op i den store klasse, dog skønnede læreren at enkelte af eleverne, som kunne følge med i den store klasse, kunne flyttes før tiden.
En skoledag i den lille klasse begyndte således – så snart læreren viste sig i døren, skulle de elever, som allerede sad ved bordene, rejse sig,
Der blev så sunget en salme, og læreren bad fadervor og læste så et stykke i bibelhistorien, hvorefter de af eleverne, der havde salmevers for, blev hørt i disse. Resten af dagen gik med den undervisning - passende til de forskellige elevers fatteevne. Geografien i denne klasse omfattede kun Danmark. Vi lærte også høflighed. Når vi var færdige, lukkede læreren døren af, og vi drenge skulle stå stille et øjeblik og nikke til læreren, derefter åbnede han døren for pigerne, de måtte neje, idet de passerede forbi læreren.

Den store klasse begyndte også dagen med morgensang og andagt. Derefter afhørtes de i skriftsteder fra lærebogen, salmevers og bibelhistorie, Danmarkshistorie, geografi og sproglære. Den lille og den store tabel skulle vi kunne udenad – de øvrige fag var vor lærer også meget omhyggelige med.

Hans undervisningsmåde var enestående. Det var, som han kendte de forskellige børns ydeevne, hvorefter han kunne beregne elevernes månedlige resultater, som fandtes til at bedømme elevens arbejde hver uge. Læreren førte et karakterregnskab, hvor forskellige fag blev bedømt, og efter de samlede månedlige slutningsresultater blev vi flyttet op eller ned – skalaen gik fra 6 til 12. Af fagene var der to, som hed orden og opførsel. Af disse kunne de fleste opnå de 12. Var vi urolige eller uopmærksomme fik vi en eller 2 -/- streger trukket fra vor opførselslinie.
Børnenes indbyrdes forhold var meget gode. Så kom jeg i Vive skole. Der gik jeg i tre år. Disse år gav mig intet udbytte – derefter gik jeg et år i en ny friskole. Dette år betød meget for mig. Skolen, hvis navn var Hedeskolen, er dog senere nedlagt.
Den uddannelse, jeg fik i skolerne nr. 1 og 3, gav mig den uddannelse, som jeg senere byggede videre på, således at jeg kunne magte de opgaver, der fulgte med de betroede stillinger, jeg blev tilbudt.
Jeg kom ud at tjene, da jeg var 9 år. Jeg var fæstet fra 1/1 – 1/11 1908 hos Søren Mejlby, Lerbakgaard Astrup, hvor det var et ældre ægtepar. Jeg sov i soveværelset sammen med dem i en stor dobbeltseng med nogle dyner. Så jeg lå både blødt og godt.

Efter ca. 14 dage var jeg indforstået med, hvad jeg kunne magte af de forskellige ting, der foregår på sådan en lille gård. Jeg vil her fortælle om, hvad jeg kunne udrette på en almindelig hverdag. Jeg blev kaldt på kl. 4 - så tidligt skulle vi op for at få mælken med til mejeriet, Så skulle jeg fodre 4 he-

ste, malke 2 køer, gøre rent i stalden. Trække køerne ud – flytte fårene og ungkreaturerne - og så i skole.

Kl. 7. Jeg vil bemærke at jeg aldrig har sovet i skolen – eller følt trang dertil. Min øvrige tid gik med at fodre kreaturerne og hvad andet jeg kunne hjælpe til med. Min løn for de 6 mdr. var 30,00 dog fik jeg en guldfemkrone extra. Jeg var hos gode mennesker fik lov til at udfolde mig – en rigtig god plads for en dreng.

Efter at have arbejdet ved landbruget kom jeg i handelslære i Hadsund Brugsforening den 1/11 1915. Læretiden var 4 aar. Lønnen var 50 kroner aarligt de 2 første år, 100 kr. det 3die og 110 det fjerde. alle aar + kost & logi.

Harald Christensen og kommislærling Christian Schreiber på kontoret i Klejtrup Brugsforening

Til uddelerskifte blev jeg løst fra min kontrakt. Det skete paa følgende maade
Den 1. april 1916 købte daværende uddeler Kjeldsen købmandsforretning i Hald ved Randers. Jeg blev saa antaget af den nye uddeler Jacobsen. Min løn blev nu 10,00 kr. pr. maaned. Den 1/1 1917 fik han uddelerplads i Kaas i Vendsyssel. Jeg fulgte med. Min løn blev da 20,00 kr. pr. måned. Forholdet mellem mig og de forskellige uddelere var saa gode, som de kunne være. Jeg var i mine pladser optaget i familierne, i tilslutning hertil vil fortælle følgende erindring fra Kaas. Jeg skulle cykle til Aalborg og videre med tog til Hadsund. Min madmor fru Jacobsen kaldte paa mig kl. 4. Jeg fik morgenmad, en madpakke i lommen, og hun saa efter om mine sko var pudset og mit tøj fik en lille omgang af børsten, og saa gav hun mig 1,00 kr.

Den 1/5 1918 blev jeg arbejdsløs paa grund af varemangel. Jeg tog hjem paa gaarden, fik arbejde ved vor nabo. Jeg tyndede roer og fik 50 øre i timen – derefter gravede jeg tørv som gav gode penge.
Jeg søgte alle ledige pladser, og det lykkedes da at faa plads i Klejtrup hos uddeler Valdemar Jørgensen som 2^{den} commis. Første manden var Otto Jensen – senere ejer af Poulsgaard i Hærup. Den 15-9-1918 blev Otto Jensen indkaldt til mønstring. Den 1-11-1918 fik vi en lærling Halskov fra Bigum. Den 1.12.1918 blev han kørt hjem, idet han var ramt af den spanske syge. Jeg var saa ene indtil videre. Den 19.2.1919 døde uddeler Jørgensen af den spanske syge.

Jeg blev af formændene Laust Pedersen og Poul Hedemand anmodet om at blive i forretningen foreløbig.

Revisor i Andelsbanken blev tilkaldt for at afslutte og opstille regnskabet pr. 1/1 1919. Jeg var da ham behjælpelig dermed, som jeg senere fik stor gavn af. Enkefru Jørgensen fortsatte saa som uddelerske. Jeg blev hos hende og fik saa kr. 150,00 pr. måned foruden at være uddeler var det ogsaa uddelerens pligt at være forretnings- og regnskabsfører; sidstnævnte to poster blev nærmest tiltænkt mig og som det ogsaa lykkedes mig at fuldføre. Den 1.1.1922 fik jeg tilbudt pladsen som uddeler, idet Enkefru Jørgensen ikke ønskede at fortsætte længere.

Harald og Alma Christensens brudebillede 1922

Min første aarsomsætning var paa kr. 114.372,00; min skattepligtige indkomst var kr. 2200.
I 1926 blev Grovvareforretningen overtaget af Brugsforeningen og med sit eget regnskab.
Jeg forpagtede maskinerne, der bestod af 2 kværner, 1 valse, en kagebrækker og en treøre. Drivkraften var en 6 vinges vindmølle fra Skoll en dieselmotor. I 1928 tilsluttedes et 32 volts elektricitetsværk, der leverede strøm til caffemølle, kasseapparat, støvsuger, strygejern og magnet til kagebrækkeren samt 60 lampesteder. Med hensyn til de vanskelige aar i 30'erne saa kom vi igennem disse med smaa vanskeligheder, saa skiftede vi drivkraft i mølleriet. Vi havde uheld med vor dieselmotor og gik saa over til Himmerlands Strømforsyning.

Saa kom krigen med sine instrukser. Vi havde et stort …lager af korn med mere.

I 1949 blev mølleriet forøget med et foderblandingsanlæg. I 1952 byggedes et pakhus for 200 kroner til oplagring af gødning. Den 1. januar 1960 fratrådte jeg som uddeler efter 38 gode og interessante aar. Min søn Jens blev min efterfølger.

Min hustru Alma forstod at pynte et hjem op, hvor hun var fornøjet – altid smil, venlighed og hjemlig hygge. Hun kunne ogsaa give en hjælpende haand ud ad til, hvis der var brug for en saadan.

Vi fejrede vort sølvbryllup den 25.1.1947 paa Klejtrup Hotel. Værten var N. P. Rasmussen, der var 150 gæster. Vi tolkede det som en velment tak for vort virke i de 25 aar. Kogekonen var Laura fra Bjerregrav. Det var hendes største opgave i hendes virke som kogekone.

Da salen var ryddet, marcherede serveringspersonalet 6 par med Laura og Rasmussen i spidsen; herrerne i hvide jakker og damerne med hvide forklæder. Musikken spillede op, og de dansede en omgang, det kaldes at feje gulvet. Saa brudeparret dansede brudevalsen – og dansen fortsatte ud paa de smaa timer..

Indvielsen af Brugsens nye butik i Klejtrup i 1934. Alma og Harald Christensen (t.h.) sammen med personalet

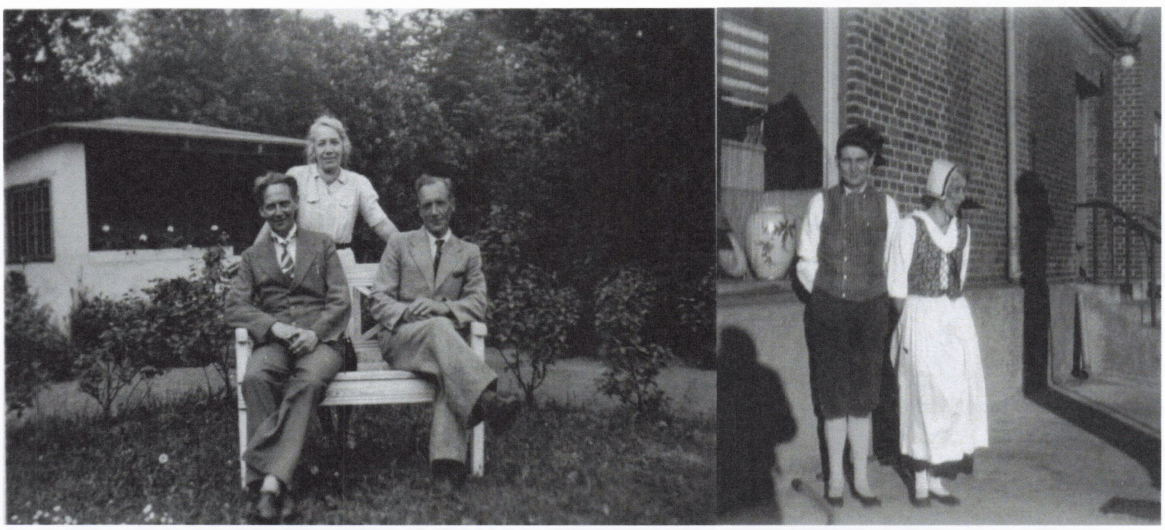

Fritiden blev brugt i den dejlige have bag Brugsen, til folkedans og andre friluftsaktiviteter

Der er nu gaaet 38 aar siden vort sølvbryllup, og jeg har jo i dette tidsrum oplevet flere familiebegivenheder, jeg nævner enkelte. Vi aflyste vort guldbryllup i 1972 paa grund af min hustrus svigtende helbred. Hun døde d. 15.12.1972. Min svoger Otto Provst døde i 1974. Hans enke Erna Provst har været hos mig det meste af tiden siden, dog har hun stadig sin ejendom i Hadsund.

Jeg er 86 aar – er hver dag i Brugsen og passer telefon og paatager mig en del af kontorarbejdet.
Hermed slutter jeg min beretning. Haandskriften er udført af min svigerinde Erna Provst, da min skrift ikke er nem at læse.

d. 25.4.1985 H. Christensen, Skårupvej 15, Klejtrup – Hobro

Stue-ene-pige på Strandvejen

Af Grethe Vammen

Lige efter 2. Verdenskrig var der mange jyske piger, der tog "plads i huset" i København. Efter 5 lange og trange år under den tyske besættelse, hvor det at rejse ikke var en hverdagsting, så var udlængslen stor – også for de unge piger på Klejtrup-egnen. Det er nu 70 år siden, at vi piger fik indsigt i det mondæne miljø i de bedre områder i København og omegn – Strandvejen i Vedbæk.

Min søster Ruth fik plads i Vedbæk i en stor herskabsvilla, som "stue-ene-pige" på Strandvejen til 1. november 1947 og var der til 1. maj 1948. Da hun kom hjem, kom der brev fra hendes "frue", om hun ikke kunne skaffe hende en pige fra Jylland.
Jeg fik så pladsen og skulle begynde 1. september 1948 – lige efter jeg var fyldt 17 år. Jeg havde aldrig været uden for Jylland, så Ruth tog med på turen for at vise vej.

Ruth Andersen

Vi sejlede fra Aalborg til København, og ankom til hovedbanegården hen på eftermiddagen. Derfra tog vi straks sporvogn linie 13 ud til Rantzausgade, hvor vores københavnerdrengs forældre boede. Der skulle vi overnatte.
(*Red: Mange københavnerbørn fra dårligere stillede hjem fik ferieophold i Jylland i 1930'erne/40'erne, og Grethes forældre havde et af disse børn – en dreng – i mange år).*

Det var lidt af et chok at se, hvor primitivt de boede – på 4. sal med das i gården, kakkelovn hvor brændslet skulle bæres op og asken ned osv.
Det blev ikke til megen søvn den nat – alle de ukendte lyde! Der var et stoppested for sporvogne lige neden for vinduet, og hver 10. min. lød der er "kling, kling".

Næste formiddag mødtes vi med en af mine gamle skolekammerater – Karna. Hun tjente også i Vedbæk, og nu skulle vi ud at kigge lidt på storbyen.
Om eftermiddagen tog vi så med kystbanetoget nordpå. Der var 24 km til Vedbæk, hvor vi ankom hen på eftermiddagen.
Jeg blev benovet, da jeg så den store, flotte villa med park omkring. Datteren (som var 29 år) tog imod os på trappen. Ruth blev ikke budt med ind, selvom hun lige havde været der som pige – nej, hun måtte gå ned på stationen og vente på det næste tog mod København. Der kom da heldigvis et tog hver vej hver time.

Jeg blev vist op på mit værelse, eller rettere sagt "mine værelser". Der var stue og soveværelse. Senere fik jeg mit badeværelse at se, som lå i kælderen (lidt upraktisk).

"Frøkenen" (altså datteren) sagde, jeg kunne klæde mig om og komme ned, så jeg kunne hilse på hr. og fru Frickenmeier.

Jeg husker ikke så meget fra de første dage. Alt var så overvældende. Der var rigtig meget, jeg skulle sættes ind i – alt var nyt.

Efterhånden kom jeg ind i den daglige rytme i det meget store hus. I stueetagen var der 6 stuer – havestue, dagligstue, spisestue, fruens kabinet, herreværelset og billardstue. Desuden var der hall, anretterværelse, entre, gæstetoilet, køkken, spisekammer og baggang med udgang til haven.

På 1. sal var der mine to værelser, gæsteværelse, lille thekøkken, frk. Frichenmeiers værelse, herrens omklædningsværelse, fruens omklædningsværelse, soveværelse, herskabets badeværelse, separat toilet, lang bred korridor, skabsværelse og repos med stor svingtrappe ned i hall'en.

Villaen i Vedbæk. Husets bredeste stykke er det midterste af villaen. Husdelen foran denne "midterstamme" findes tilsvarende og spejlvendt på den modsatte af huset.

I kælderen var der lille køkken, viktualierum, frugtrum, vaskekælder, rulle- og strygestue, brændselsrum, fyrrum, oplagringsrum og mit badeværelse. Der var også udgang til haven.
Det var lidt overvældende – jeg har senere talt sammen. Der var 37 rum i det hele.

Hr. og fru Frickenmeier var begge tyskere. Fruen – som var født i 1874 – var som 3-årig flyttet til Danmark sammen med sine forældre. De havde haft en stor viktualieforretning på Strøget i København, hvor de selv tilberedte alt – pålæg, salater m.m.

Hr. Frickenmeier (født i 1879) kom til Danmark som 18-årig. Han fortalte mig, at han var fra et meget fattigt hjem. Han lærte kurvemageriet, og senere oprettede han selv en kurvemøbelfabrik, som han afhændede engang sidst i 30'erne. Han ejede en del udlejningsejendomme, hvor der var en forretningsfører, der stod for den daglige ledelse. Hr. Frickenmeier var inde på kontoret en gang om ugen.

Mit daglige arbejde var at servere morgenbakke kl. 7 til hr. og fru Frickenmeier i soveværelset. For det meste hentede jeg nybagt franskbrød ved bageren, men en gang imellem fandt fruen på, at jeg skulle bage boller om morgenen. Så måtte jeg stå lidt tidligere op.
Om sommeren badede jeg i Øresund inden morgenmaden (de havde privat badestrand med badebro).
Jeg skulle holde rent i herreværelse, hall, entre, gæstetoilet, køkkenregionerne og ikke mindst i spisestuen, hvor der var parketgulv, som skulle bones hver lørdag. Det var et stort arbejde. Datteren og fruen tørrede selv lidt støv af i de andre rum.
På første sal skulle jeg gøre rent i den store, lange korridor, herskabets badeværelse, repos'en og trappen til hall'en.
Jeg måtte selvfølgelig ikke bruge herskabets toiletter, men en morgen, jeg ved at gøre rent, mente jeg, det kunne vel lige gå an at bruge gæstetoilettet i stedet for at løbe i kælderen.

Men ak – da jeg rykkede toiletpapir af, begyndte den at spille "Ak du lieber Augustin". Jeg var virkelig bange for, at de kunne høre det oppe i soveværelset, så for eftertiden skulle jeg nok gå i kælderen.

Middagsmaden, som skulle være serveres kl. 12, hjalp fru Frickenmeier med den første tid. Hendes forældre havde jo som nævnt haft en viktualieforretning, så hun var rigtig dygtig til madlavning og en god læremester. Efterhånden kunne jeg stå for det daglige – kun når hun fandt en ny opskrift, jeg skulle lære, var hun med i køkkenet. Og når vi havde mange gæster, havde vi en kogekone.

Om eftermiddagen fik de serveret eftermiddagskaffe, og om aftenen fik de "koldt bord". Og så havde jeg fri. Desuden havde jeg fri hver onsdag eftermiddag og hver anden søndag eftermiddag.

Hr. og fru Frickenmeier spillede bridge en gang om ugen, og deres venner var som så her en gang om måneden. Det var til eftermiddagskaffe og middag kl. 18.
Jeg blev efterhånden betroet at lave middagen til gæsterne – uden fruens hjælp. Jeg var ret nervøs første gang – når man skulle stå over gryderne, og samtidig servere. Det skulle gå stærkt med at få kitlen af – jeg havde jo min sorte kjole og lille hvide forklæde på inden under.

Når vi skulle have fisk, købte jeg dem hos en god fiskeforretning, som solgte nyfangede fisk. Det gibbede lidt i mig første gang, jeg skulle komme de levende rejer i en gryde kogende vand.

Man skulle tro, at der var rigtig meget at bestille, men jeg var næsten altid færdig til middag – jeg stod jo tidligt op.

En gang om måneden skulle tæpperne på trappen til 1. sal slæbes ud og bankes. Det var hårdt, men frk. Frickenmeier hjalp med at få dem ud.
Ind imellem fik hele huset en stor omgang, så hjalp frk. Frickenmeier med det hele – og vi arbejdede hele dagen. Vi kunne nå et par rum om dagen. Fruen lavede selv maden og alt andet i køkkenet i den periode, som godt kunne vare en månedstid. Men så var rengøringen også nem i lang tid.

Også storvask var en gang om måneden. Det var et heldagsarbejde. Frk. Frickenmeier og jeg stod sammen i vaskekælderen, og det foregik på gammeldags manér på vaskebræt. Vi havde ingen "vaskemaskine" – altså en 'vugge', som de kaldtes.
Fruen stod så for maden den dag.
I sommerhalvåret blev tøjet hængt til tørre ude, om vinteren slæbte vi det op på tørreloftet (hårdt med alle de trapper). Stryge- og rulledagen tog så også en hel dag.

Der var frygtelig mange vinduer, så fruen ville prøve at få fat i en vinduespudser, men hun fik et chok, da hun så, hvad det kostede. Så det blev kun en eengangsforestilling.
Så frk. Frickenmeier og jeg måtte i gang igen med pudsekludene. Og det var ikke altid lige nemt, for hvis der var en strid østenvind, var vinduerne oversprøjtet med saltvand.

Der var en stor park med frugttræer og bærbuske – så om sommeren var der lidt mere at bestille. Vi henkogte meget frugt. Vi kogte æbler i sherry, portvin eller kirsebærvin, som derefter kom igennem en sigte og efterfølgende henkogt. De blev brugt til dessert om vinteren. De blev rettet an i portionsglas med en skefuld flødeskum – det var faktisk en ret lækker dessert.

Datteren var rigtig venlig overfor mig. Jeg spiste selvfølgelig i køkkenet, men når hr. og fru Frickenmeier kørte ind til byen, spiste jeg sammen med datteren. Vi spiste ved et lille bord, der stod i karnappen i spisestuen eller om sommeren ude i havestuen.
Det var rigtig hyggeligt. Så fortalte frk. Frickenmeier om sin skoletid og meget andet. Hun var næsten dobbelt så gammel som jeg. Hun blev 30 år, mens jeg var der.

Vi havde i øvrigt tre store fester, mens jeg var der: Datterens 30 års fødselsdag, hr. Frickenmeiers 70 års og fruens 75 års fødselsdag. Det blev selvfølgelig holdt hjemme – der var jo plads nok.

Der var rigtig mange piger, jeg kendte, der havde plads i Vedbæk, og vi var meget sammen. På vore frieftermiddage om sommeren cyklede vi somme tider rundt i det smukke område ved Øresund. Ind imellem tog vi også toget til København, gik i Tivoli og på indkøb m.m. Et par enkelte gange var vi i Palladium – det flotteste biografteater i København på det tidspunkt. Det var en stor oplevelse at se det store kinoorgel komme op af gulvet i pausen, hvor organisten Benna Moe underholdt.
Hver søndag aften var der fyrværkeri i Tivoli – det kunne vi lige nå at se, inden vi skulle med det sidste tog til Vedbæk, som kørte tyve minutter over midnat.

Om vinteren gik jeg til engelsk-kursus, gik til møder i K.F.U.K. og hjemstavnsforeningen, og ellers besøgte vi veninder tit hinanden – Karna Jensen fra Hærup, Nanna Ettrup fra Klejtrup og Britta Rasmussen fra Klejtrup, som alle tre var mine tidligere skolekammerater og som også havde plads i Vedbæk. Men der var flere piger fra hjemegnen, som tjente inde i København, som jeg var sammen med.

Jeg var hjemme i Hærup tre gange i den tid, jeg var derovre. Jeg tog mod til mig og spurgte fruen, om jeg måtte få fri nogle dage i jul, så jeg kunne komme hjem til Jylland på besøg. Men det var hun nu ikke meget for. Men så måtte jeg alligevel godt, men kun to dage.
Jeg skulle rejse om morgenen – dagen til juleaften – og så være tilbage igen 2. juledag.

Grethe som 17-årig

Da min søster Ruth skulle giftes i marts, fik jeg også lov til at komme hjem. Da jeg fortalte fruen, at Ruth skulle giftes, syntes hun det var festligt. Men så blev hun alvorlig og sagde, at så skulle jeg velsagtens have fri til det. Hvis hun havde vidst det, havde jeg ikke fået fri til jul, sagde hun. Men jeg fik da lov til at rejse hjem om natten før brylluppet, og så jeg skulle jeg rejse tilbage til København om morgenen dagen efter brylluppet.

I august fik jeg desuden fjorten dages sommerferie, så jeg var hjemme tre gange i løbet af tiden i København.
Min løn var 175 kr. om måneden. Hvis det skal holdes op imod nutidens priser, kan jeg nævne, at jeg købte en frakke i København. Prisen var 286 kr. – altså godt halvanden månedsløn. Al beklædning var efter 2. Verdenskrig meget dyr. Så man fik ikke meget for sin løn.
Derimod var forlystelser og togbilletter meget billige. Så heldigvis var der penge til den slags.

Det var fjorten lærerige måneder af min ungdomstid, der samtidig var så rig på oplevelser, og som jeg aldrig vil glemme.

Et band med bid i

Historien om, hvordan et kuld lokale knægte drog ud i det ganske land for at underholde andre end sig selv med popmusik og tvivlsomme akkorder. Navnet var ***Sharks*** – og det var der om ikke andet bid i …

Af Nils Finderup

Selvfølgelig kommer jeg fra et hjem med klaver. Det har jeg slået fast igen og igen, alle de gange jeg er blevet interviewet om min musikalske baggrund. Okay, det er godt nok kun blevet til et enkelt interview, og skal jeg være helt ærlig, skrev jeg det vist også selv til gymnasiebladet i Hobro. Men klaver havde vi. Anderledes kunne det ikke være, når begge mine forældre var uddannede lærere og havde haft musik på seminariet. En sjælden gang lod jeg i min spæde barndom fingrene glide hen over de sorte og hvide tangenter i hjemmet på Viborgvej i Klejtrup, men mens min mor syntes, det lød fantastisk, var far mere realistisk og mente, der nok skulle lidt undervisning til, før tonerne passede sammen.

Jeg blev derfor meldt til hos klaverlærer Jenny Sørensen, men det holdt ikke længe. Jenny var ellers sød og dygtig, men jeg gad ikke rigtigt at sætte mig bag klaveret derhjemme for at øve mig på noder eller på at blive bedre. Jeg valgte – med henvisning til at min fodboldkarriere var langt vigtigere – derfor at droppe klaverundervisningen, og her kunne min musikalske karriere sagtens være endt. Så købte far imidlertid en guitar til sig selv sammen med en brugsanvisning fra Politikens Forlag. Den kombination lød meget mere spændende, og min storebror Søren begyndte også snart at spille på guitaren. Selv mor forsøgte i smug at lære det nye instrument at kende, men opgav, da hun slet ikke kunne få noget harmonisk ud af de seks strenge. Først senere gik det op for hende, at hun havde vendt becifringsarket på hovedet og således sat fingrene spejlvendt på gribebrættet. Jeg har lovet aldrig at røbe denne hemmelighed, så lad det endelig ikke gå videre.

Selv havde jeg svært ved at sætte fingrene på den store guitar rigtigt, men så viste min musiklærer Wæhrens mig et lille trick. På skolens guitarer kunne man sætte de to øverste strenge om på siden bag en lille knop, så man kun spillede på de fire nederste. Pludselig kunne man få guitaren til at lyde lidt, som når Beatles spillede hjemme på pladespilleren, og den musikalske interesse vendte tilbage. Jeg havde langt hår som Beatles, jeg spillede guitar som Paul McCartney, og jeg skulle være rig og berømt ligesom han.

Vi springer nu nogle år frem i tiden, hvor vi var flyttet over på den anden side af Klejtrup sø til Hvornum. Søren kom en dag hjem fra gymnasiet og proklamerede overraskende, at han nu skulle være rockstjerne. Han var nemlig blevet headhuntet af en lille trio fra Snæbum, og han havde tænkt sig at sige ja. Jeg var grøn af misundelse, for jeg ville dælme også gerne være rockstjerne, og selvfølgelig som min bror helst på guitar – især nu, da Beatles var blevet opløst, og verden råbte efter nye helte.

Trioen viste sig at bestå af to af mine bekendte, nemlig brødrene Lars og Kurt Mikkelsen. Lars gik jeg i klasse med på Søndre Skole i Hobro, og storebror Kurt havde jeg banket mange gange under opførelsen af vores nye hus på Niels Bødkersvej. Huset var nemlig tegnet af brødrenes arkitektfar,

Knud, og dengang vi legede nævekamp sammen, havde jeg ofte ramt Kurt i ansigtet, fordi ingen endnu havde opdaget, at jeg var temmelig nærsynet. Mens Lars spillede bas og Kurt rytmeguitar, var trioens trommeslager en elektrikeraspirant ved navn Erland Holst Eriksen – han gik i lære hos Poul Mortensen i Klejtrup. På dette tidspunkt havde kvartetten intet navn, så da det første job landede – en lokal fastelavnsfest – blev det interimistiske navn Snæbum Fiasko Band valgt.

Drengene øvede og øvede før debuten hjemme hos Erlands mor i Snæbum, indtil nogle af musikhistoriens største klassikere sad i rygraden. Vi taler om numre som Jenka, Den Toppede Høne og Per Syvspring. Med det repertoire havde jeg ikke travlt med at foreslå mig selv som bandmedlem, men efterhånden steg sværhedsgraden i gruppens numre, og børnesangene blev skiftet ud med numre af Creedence Clearwater Revival, Beatles, Black Sabbath, Deep Purple og Led Zeppelin. Jeg tænkte, tiden var moden til at opdage mit talent, og jeg anbefalede mig selv som gruppens tredje guitarist. Det blev drengene godt nok glade for at høre, de grinede i hvert fald længe.

Ud over at valget af instrument således var til kunstnerisk diskussion, var der et problem af mere jordnær karakter. Mine forældre var blevet skilt – faktisk var alle orkestrets medlemmer skilsmissebørn – og der var ikke de store penge til at købe instrumenter for. I Aalborg var der imidlertid udsalg, og her kunne man hos Knud Eskildsen få et godt brugt (ikke at forveksle med et godt, brugt) transportabelt orgel for 1.995 kr. Kapellet mente, at min eneste eventuelle fremtid i bandet lå netop som keyboardspiller, så med mor som sponsor samt de sørgelige rester af mine konfirmationspenge blev jeg forenet med tangenterne igen.

Øvelokalet hos Erland var blevet for småt, så kapellet rykkede ind hos os i Hvornum, hvor udestuen blev inddraget til musikrum. Ambitionerne steg, for med et orgel kunne vi nu spille helt nye numre, og repertoiret nåede efterhånden et omfang, hvor vi kunne begynde at spille til bal. Til det formål skulle vi imidlertid have et lyd- og lysanlæg, men det kostede mere end den berømte bondegård.
Heldigvis var Søren begyndt på en elektronikuddannelse i flyvevåbnet, så sammen med Erland gik han i gang med at bygge sanghøjttalere i størrelse XL. Kurt gik til hånde hos smedemester Fabrin i Snæbum, og vores lydmand Bjarne Harpsøe fra Brøndum var bilmekaniker hos Saab i Hobro. Med forenede kræfter blev der derfor svejset, loddet og bygget anlæg, og i 1976 var vi klar til at erobre verden.

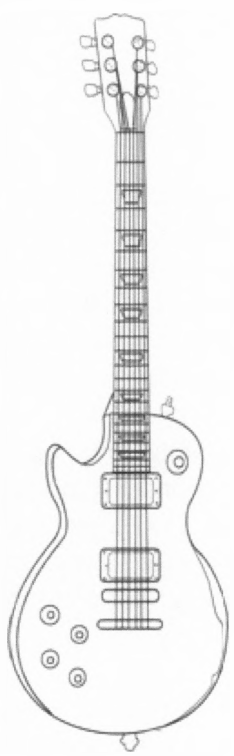

Først skulle vi dog have fundet noget andet at hedde end Snæbum Fiasko Band, selv om det navn ret beset var befriende uforpligtende. Efter en øveaften sad vi vanen tro i vores køkken i Hvornum bevæbnet med kaffe, formbrød og jordbærmarmelade for at træffe en afgørelse. Alle havde vi vores personlige favoritter. Lars holdt for eksempel på Look & Listen, mens jeg holdt på det internationalt bedre klingende Spring Forest Experience. Efter en time var vi ikke kommet nærmere en afklaring, til gengæld var diskussionen blevet mere og mere højlydt. Til sidst skar mor igennem. Hun lukkede spontant døren op, sagde "I skal hedde Sharks", og lukkede så igen. Der blev helt stille i køkkenet, for det var trods alt vores sponsor og største kreditor, der lige havde talt. Og sådan blev det …

Vi var klar over, at vi skulle have en impresario til at skaffe os jobs, så vi kontaktede CB & Ole B Booking i Randers. Bookingbureauet inviterede os til et repræsentationsshow på Bælum Skovpavillon, hvor vi sammen med andre orkestre fik chancen for at vise, hvad vi kunne. Vores glansnummer var det aktuelle hit Rhinestone Cowboy af Glen Campbell, for det havde både et stort kor og nogle svære akkorder som Gsus4 og Cmaj7.

Vi troede, vi ville være showets suverænt yngste band, for jeg og Lars var kun 15 år, mens Søren og Erland som de ældste var 19. Uheldigvis var der et lige så ungt band med fra Aalborg ved navn T-Ex, og meget usportsligt kunne de oven i købet spille. Deres 15-årige guitarist spillede f.eks. den meget svære violinsolo i et andet aktuelt hit, Love is All, på sin seksstrengede Fender, så vi stod måbende og tænkte, vi med T-Ex som konkurrenter aldrig ville få kontrakt med bookingbureauet.
Heldigvis var bureauet tilfreds og tilbød at tage os ind under paraplyen. I efteråret fik vi vores første rigtige kontrakt i en ungdomsklub i Bramdrupdam ved Kolding, og klubben gik totalt amok. Vi var ikke helt galt på den.

Der var lidt langt mellem vores optrædener, men da de gav positiv feedback til CB & Ole B, troede vi, at vi snart ville få flere arrangementer. Det fik vi imidlertid stadig ikke, og da vi samtidig kunne notere os, at T-Ex havde masser at lave, tog vi til Randers og gik vores manager, Calle, på klingen. Han lovede, at vi kunne få mange flere jobs, hvis vi bare ville lade ham solorepræsentere os. For den vennetjeneste skulle han bare have 15 procent af vores hyre mod de normale ti. Med andre ord ville Calle få mere end nogen af os seks i Sharks, bare ved at sidde på sin flade og tale lidt i telefon, men vi havde ikke rigtigt noget valg.
Herpå fik vi pludselig et væld af jobs, men besynderligt nok næsten udelukkende i Sønderjylland. Det viste sig, at Calle havde lavet en aftale med en anden impresario i Vejen, der fik ti procent for at hyre os til at spille i det sønderjyske, mens Calle fik fem procent for at repræsentere os. Det var for så vidt fint nok, men der var ikke mange kroner tilbage på kistebunden, når de 1.800 kr. for et job i Løgumklosterhallen også skulle dække billeje, benzin og 15 procent salær.

Der blev holdt stormøde, og vi besluttede at købe vores egen orkesterbil. Samtidig ringede vi hver uge til Calle for at høre, om han ikke snart kunne finde nogle jobs i vores eget område. Der var gode spillesteder i Hobro, Hadsund og Mariager, og så var der ikke mindst Søkroen i Klejtrup. At spille på hjemmebane kunne vi imidlertid godt skyde en hvid pind efter. Vi skulle ifølge Calle først have større erfaring, for det var kun gode bands, der spillede i Klejtrup! Det var rigtig nok, jeg husker blandt andet, da Sir Henry med den fænomenale guitarist Torben Johansen og Tommy Seebach på keyboards spillede for 800 mennesker til et julearrangement.

Vores impresario var lidt af en røver. Han sendte os således en kontrakt til Hotel Stege på Møn, hvor vi ville få 2.500 kr. for at spille i 4 x 45 minutter en lørdag aften. Det var før broens tid, så med benzin og færge ville vi ikke tjene en dadel på at rejse så langt. Calle lovede imidlertid højt og helligt at

finde et andet job halvvejs mod Møn om fredagen, så der også ville være lidt økonomi oven i den ekstra erfaring. Ugerne gik imidlertid uden dette ekstra arrangement, så til sidst sagde vi, at Calle måtte Stege i sit eget fedt (fik I den?)! Atter lovede vores manager på æresord at skaffe os et fredagsjob på halvvejen, og tre dage før ringede han glædestrålende, at nu havde han fundet noget til os. I Silkeborg. Til 800 kr.

Vi takkede nej, men spillede for det gode forholds skyld i Stege. Til gengæld fik vi herefter en del arrangementer tættere på, ikke mindst i Hadsund, hvor vi spillede på både Diligencen og Skovtrolden. Faktisk blev vi nærmest husorkester det sidstnævnte sted, fordi CB & Ole B Booking sidst i 1970'erne begyndte at sende en lang række engelske bands på turné i Danmark. Musikerne kom blot med deres instrumenter og spillede så typisk 2 x 45 minutter på et dansk bands anlæg, og vi blev udvalgt som et af disse 'rugeorkestre'. Først varmede vi op, og så gik briterne på.

Blandt grupperne var tidligere topbands som Vanity Fair og Edison Lighthouse, der begge havde haft millionhits i England og USA. Vi lærte meget af disse briter i sceneoptræden, f.eks. i forhold til disciplin og kontakt med publikum. Til gengæld fik vi stadig en hysterisk lav hyre for at spille.
Vi var af og til også rugeorkestre for danske topnavne, blandt andre Rock Nalle, der fik et stort comeback med numre som 'Go'e Gamle Fru Olsen' og 'Amanda'. Nalle havde en lydtekniker og en båndoptager med, så han kunne synge playback over vores anlæg – det vil sige, at han havde et lydspor med uden sang på.

På Skovtrolden skulle vi i begyndelsen af 1978 også låne vores anlæg ud til Slåbrock Band, der lå nummer ét i Danmark med nummeret 'Banko'. De tossede vendelboer punkterede desværre undervejs og kom først til Hadsund lidt før kl. 22, hvor vi skulle i gang med vores første sæt. Slåbrockerne nåede lige at tjekke anlægget ud og sagde, det nok skulle gå, hvorpå de bad om at se omklædningsrummet. Bandet havde nemlig et stort udklædningsshow og havde derfor i kontrakten fået indføjet, at der skulle være nem adgang til at kunne skifte tøj undervejs. Vejen til omklædningsrummet gik imid-

lertid fra scenen via dansegulvet over til baren, hvor man måtte forvente at skulle mase sig forbi en snes mennesker i kø for at kunne åbne den låge, der førte ud gennem køkkenet til rummet. Da musikerne erfarede det, vendte de om på stedet og kørte hjem.
Det var en klassisk Calle. Gik den, så gik den – men her gav det bagslag.

Krofatter blev ligbleg, for ude foran begyndte folk at vælte ind. Han garanterede derfor, at hvis vi formåede at redde hans aften ved at spille 6 x 45 minutter uden større klager fra publikum, ville han belønne os fyrsteligt. I al beskedenhed fyrede vi herefter en uforglemmelig aften af, hvor der blev danset, sunget og drukket øl i stride strømme. Det var derfor ikke uden en vis spænding, at vi afventede den fyrstelige belønning for at have sikret en enorm omsætning blandt de små 1.000 gæster. "Lad mig se, I skulle have haft 700 kr., men I var jo fuldstændig forrygende og reddede aftenen. I får sgu 300 kr. oveni," sagde krofatter storladent. I parentes skulle Slåbrock Band have haft 10.000 kr.

Det var ikke den eneste spøjse oplevelse, Skovtrolden skulle give os. Efter et arrangement i februar var det blevet så koldt, at orkesterbilen på vejen hjem gik i stå. Da termometeret var dykket under de 21 graders frost, kunne dieselen simpelt hen ikke løbe rundt, og da vores nye abonnement hos Falck samtidig ikke var blevet registreret, var vi reelt i fare for at fryse ihjel på den natteøde landevej mellem Hadsund og Mariager. Efter et par timer fik Erland dog overbevist redningstjenesten om vores troværdighed, så der blev sendt en liftvogn ud.

Vi blev bedre og bedre. Ofte spillede vi til halbal med andre orkestre, og vi scorede altid stort på, at vi var gode til at underholde. Topmålet var, da vi en aften delte scene med T-Ex, der fortsat var bedre musikere end os, men til gengæld aldrig fik rigtig fat i publikum. Knægtene fra Aalborg stod stille og spillede svære numre fuldstændig som de originale grupper, men uden liv fra scenen kunne man jo lige så godt have hyret en DJ.

Samtidig var vores vokalarbejde af høj klasse, hvilket blev bemærket – for eksempel da vi senere på året fik en kontrakt på at skulle spille i Lillebæltshallen i Middelfart. Under punktet 'Bemærkninger' stod der nemlig, at Lone Kellermann og Rockbandet skulle spille først, hvorpå vi skulle slutte af. Vi troede ikke vores egne øjne. Rockbandet var den tids største navn og havde solgt over 100.000 eksemplarer af LP'en 'Før Natten Bli'r til Dag' med hittet 'Se Venedig og Dø'.
Vi var ikke til at slå ud af kurs, da vi nåede Middelfart og begyndte at slæbe grej ind i hallen. På hallens store scene stod imidlertid det største lydanlæg, vi nogensinde havde set, og det ville være helt til grin, hvis vi skulle gemme os på samme scene.
Vores undren blev afbrudt af halbestyreren, der tog hjerteligt imod os. "Nu skal I

se," forklarede han. "Når Lone og drengene er færdige, er det meningen, at I går i gang herinde!" Han tændte lyset til et lille sidelokale, og den grufulde sandhed gik op for os. Rockbandet skulle ikke være opvarmere for os, vi skulle være nedkølere for dem.

Musikerlivet bød på andre oplevelser. Calle havde et lille lydstudie i Frederikshavn og tilbød os at låne det gratis i en weekend til at indspille et kassettebånd, som vi kunne sælge og bruge til promotion. Vi ankom en fredag middag, hvor studiets lydtekniker bad os vente med at stille grejet op, fordi et engelsk band lige skulle spille et hurtigt spor om. Bandet kom imidlertid først tre timer senere, brugte yderligere tre timer på den nye indspilning og gik herefter i gang med at fejre færdiggørelsen sammen med teknikeren over et par kasser bajere. Vi blev uden nogen form for undskyldning bedt om at starte næste morgen kl. 8 og kørte derfor ud til byens vandrehjem for at overnatte.

Næste dag kom teknikeren to timer for sent og stønnede herpå flere gange over vores manglende evner, lige indtil han kl. 15.02 bad os smide alt i hænderne for at hjælpe til i mikserrummet med at holde på alle reolhylder. To minutter senere drønede lyntoget mod København forbi, og det ramte en resonans i bygningen, der fik alle vægge til at svaje faretruende. Sent søndag var vi omsider færdige med at indspille otte numre, hvorpå den helt igennem usympatiske tekniker en uge senere endte med at mikse et mastertape af en forkert version. Vores eneste trøst var, at han forhåbentlig ville blive indhentet af den store karmalov, men nej. Tyve år senere var han multimillionær på en virksomhed, der lavede store lys- og lydanlæg til den internationale musikindustri …

Endelig en dag i 1977 skete miraklet. Endnu en kontrakt dumpede ind af brevsprækken, og den bekendtgjorde, at vi omsider skulle spille på Søkroen. Vi var meget spændte på, hvordan venner og bekendte ville tage imod os, men alt gik godt. Faktisk var der kun en enkelt person, der ikke var videre overstrømmende over for os, og det var aftenens DJ, Jørgen de Mylius. Men ret skal være ret, han har sikkert fået et kulturchok af at skulle så langt vest for Valby Bakke.

Søkroen i Klejtrup

Karrieren ud skulle vi blive faste gæster på kroen i Klejtrup, og generelt oplevede vi aldrig, at et spillested ikke ønskede at se os igen. Vi fik dog stadig ikke overskud af at spille, for alle indtægter gik til at købe bedre og bedre udstyr. Af samme grund havde vi skiftet øvelokalet på Niels Bødkersvej ud med beskyttelseskælderen under Hvornum Skole, hvor der var plads til det hele, og hvor naboerne ikke kunne høre os.

Kurt blev dog til sidst så træt af vores enorme hjemmelavede højttalere, at han trumfede igennem, at vi måtte investere i ordentlige forstærkere og højttalere for at tage skridtet videre. Lokalafdelingen af

Sparekassen Hobro lånte os de nødvendige penge, og så købte vi et stort anlæg af mærket Cerwin-Vega, der var blevet berømt på at producere jordskælvshøjttalere til biografindustrien. To uger efter annoncerede Kurt, at han stoppede i bandet!

Vi fik travlt med at annoncere efter en afløser og fandt ham i Hobro i skikkelse af Gert Christensen, guitarist og sanger fra det hedengangne band Day Break. Bortset fra Gerts debutaften, hvor vi målte hans hvilepuls til 160, gled han overraskende nemt ind. Denne besætning lavede et nyt kassettebånd som kompensation for katastrofen i Frederikshavn. Calles studie var i mellemtiden flyttet til Vive, og her fik vi heldigvis en anden og langt mere positiv tekniker.

Vores kolleger fra bandet Happiness havde efter sigende solgt 25.000 eksemplarer af et tilsvarende kassettebånd via blandt andet tankstationer, men da vi efter et par måneder omsider kunne sende vores bånd i omløb, blev det ingen succes. En af de første forhandlere fik uventet besøg af Koda-Gramex, der varetager komponisters rettigheder, og da der ikke var noget copyrightmærke på båndet, blev det trukket tilbage. Klassisk for Calle havde han villet spare på omkostningerne og havde derfor ikke fået sat en label på båndene, selv om der faktisk var betalt Koda-Gramex-afgifter!

Det skulle ikke blive sidste gang, copyrightfirmaet gav os problemer. Ifølge reglerne skulle alle orkestre efter et arrangement lave en liste over de numre, de havde spillet, inklusive navnene på komponister og tekstforfattere. Det var naturligvis en enorm opgave, så derfor så alle i branchen igennem fingrene med dette krav. Eller næsten alle. På spillestedet Edelweiss i Odder bad den kvindelige og meget retskafne ejer regnskabsfører Erland om en liste, hvorpå han forklarede, at det med 70 numre hverken var muligt eller nødvendigt. Uheldigvis kunne vi så ikke få vores penge, for loven skulle følges! Det blev et gedemarked at udfylde listerne, for vi kendte kun halvdelen af komponisterne. Hullerne blev derfor udfyldt med numre, vi ikke havde spillet, mens Alfred Hitchcock blev krediteret for at have skrevet det ukendte nummer 'Gys i Natten'.

Erland havde fuldstændig styr på regnskaber og på at få krævet lønsedler af arrangørerne. Erland havde fuldstændig styr på regnskaber og på at få krævet lønsedler af arrangørerne. Hans underskrift

var der til gengæld en del at udsætte på, således fik vi en dag sendt en lønseddel fra Skærbæk Idrætsforening til en hr. Elning H. Skelning. Det blev han naturligvis drillet en del med, men det var nu næppe derfor, han efter at have spillet til Ambufesten i Hobro 1980 også endte med at kvitte orkestret i forsøget på at skaffe sig en formue andetsteds. Gert var en habil trommeslager, så efter en større tænkepause blev løsningen, at han overtog Erlands plads bag tønderne, ligesom vi droppede at have en lydmand med. Bjarne havde som nævnt haft tjansen til at begynde med, og efter ham havde to andre af vores lokale venner – Børge Pedersen og Gert Lindgreen – haft ansvaret for at styre lys og lyd. Det var imidlertid ikke længere alle spillesteder, der havde plads til en stor mikserpult nede i salen, så vi hev mikseren op på scenen og fik lavet nogle fodpedaler, så vi også selv kunne styre lyset. Denne kvartet spillede indtil nytårsaften 1982/83, hvor det sidste arrangement blev afviklet på Suldrup Kro

På dette tidspunkt anede vi ikke, om vi ville fortsætte senere, men Søren skulle til USA i fire måneder som led i sin uddannelse, Lars var kommet i smedelære i Snæbum, og jeg ventede på at komme ind på journalisthøjskolen i Aarhus. Efter syv år på landevejene, hvor de sidste år bød på arrangementer hver eneste weekend og ofte også torsdagene med, tror jeg imidlertid, at vi havde brug for at prøve vores ungdom af på noget andet. Sharks lukkede og slukkede den aften i Suldrup.

I alle syv år spillede vi udelukkende andre gruppers musik – lige bortset fra et enkelt nummer, som Gert havde skrevet, og som var med på vores andet bånd. Pudsigt nok havde vi ugen før Sørens besked om, at han skulle til USA, besluttet at ville indspille et amerikansk nummer med egen tekst, men det blev aldrig til noget.
Lars fortsatte ballivet i Dacapo Band fra Hobro, mens Gert skiftede til suppe, steg og is-genren. Alle holdt vi på den ene eller anden måde fat i musikken, og ind imellem fandt vi også sammen til diverse jubilæer, fødselsdage og festivaler.

I de senere år er der imidlertid kommet mere systematik i spilleriet. Kurt er efter mange år i Norge flyttet tilbage til Snæbum, og hele det originale kapel og Gert mødes nu en gang om måneden på Erlands husmandssted i Døstrup for på hobbybasis at spille og øve nye numre. Jeg bor i København og har derfor svært ved at prioritere disse mandagsøvninger, men når der skal spilles i land eller by, får jeg repertoiret tilsendt og kommer så over for at øve, inden vi går på scenen som i de gode, gamle dage.

Og nej, der er stadig ikke penge i det …

Klejtrup-dowterne

Af Birthe Ømark

For et par år siden skrev jeg om Klejtrups lægehus og den imponerende kendsgerning, at Klejtrup siden 1894 kun har haft 4 læger. Den første læge i Klejtrup var Hegelund-Lange, der kom hertil fra Aalestrup i 1894. I de første år havde han praksis i Palmehaven – nuværende Viborgvej 11 – indtil han flyttede ind i den nyopførte lægebolig i 1899. Den smukke, hvide lægebolig på Viborgvej 18 har herefter dannet hjem for 4 læger og deres familier. De har været vidt forskellige, men har dog alle

haft et stort ønske om at være landlæge. I min artikel i 2014 skrev jeg om lægerne Hegelund-Lange og Knud Repholtz. I år er turen så kommet til de to næste lægepar, nemlig Karen og Sven Eskildsen og Karen og Allan Mortensen. Og jeg skriver netop lægepar, fordi det i en landpraksis er en fælles indsats og et fælles engagement, der skal til, for at hverdagen kan fungere. Og netop i år, hvor Karen og Allan Mortensen kan fejre 25-års jubilæum som lægepar i Klejtrup, synes det oplagt at lade de to seneste læger være i fokus.

Som nævnt må de fire læger siges at være ret "langtidsholdbare" – Hegelund-Lange var læge i Klejtrup fra 1894 til 1920. Hegelund-Lange var samtidig en respekteret politiker – valgt ind i Rigsdagen for partiet Venstre – og dette tog en stor del af hans tid. Derfor havde han i en årrække en hjælpelæge til at assistere sig. Denne læge var Knud Repholtz, som overtog klinikken i 1920, og drev den frem til 1962, hvor han måtte opgive sin livsgerning på grund af sygdom.

Generationsskifte i lægeboligen

Lige så svært det var at skaffe en læge til byen i 1890'erne – lige så svært var det næsten ved at blive at beholde en lægepraksis i byen i 1964. Der var kræfter i gang for at nedlægge Klejtrups lægepraksis og i stedet nedsætte endnu en læge i Møldrup eller Skals. Men en kreds af borgere gjorde endnu en gang en ekstra indsats – denne gang sognerådet. Daværende sognerådsformand Søren Kristian Andersen har på et tidspunkt beskrevet det på denne måde:

Knud Repholtz var læge i Klejtrup sogn i 44 år.

"Klejtrup kommune var i 1964 i en vanskelig situation på grund af Knud Repholtz' sygdom. Patienterne var begyndt at søge udenbys læger, hvilket bl.a. medførte, at kommunens kørselsregninger steg betydeligt.

Vi var på det rene med, at resultatet – hvis dette fortsatte – var, at vi aldrig ville få en læge til byen igen. Vi henvendte os til fru Repholtz – hendes mand var på dette tidspunkt meget syg – og tilbød hende at købe lægeboligen med tilhørende praksis. Alt skulle gå meget stærkt, og sognerådet var indkaldt til møde kl. 7 om morgenen for at få truffet en bestemmelse.

Vi forpligtede os til kun at videresælge til en læge, som ville drive praksis. Handlen gik i orden, og i løbet af en uge fik vi den videresolgt til læge Sven Eskildsen. Vi havde hverken fortjeneste eller tab på handlen, som kun havde det formål at bibeholde en lægepraksis i byen.

Denne handel var ikke i overensstemmelse med kommunens love og vedtægter, men det foregik uden den store opmærksomhed, idet kun sognerådet og sygekassens bestyrelse var vidende om aktionen. Og aktionen lykkedes!"

Karen og Svend Eskildsen
Sven Eskildsen mindes også den lidt spøjse måde, overtagelsen af Klejtrup lægepraksis foregik på:

"Jeg havde en lille lægepraksis. En dag ringede dyrlægen fra byen, hvor jeg boede og fortalte, at han havde set en annonce i Berlingske Tidende vedrørende salg af en lægepraksis. Annoncen var noget speciel og ikke lige den måde, som salg af praksis plejede at blive annonceret på. Den lød noget i retning af dette:

Lægepraksis
En sådan på østkysten, nær skov og strand,
er billigt til salg. Bygningerne kan lejes eller købes.
Under annoncen stod der et telefonnummer, men det fremgik ikke af annoncen, hvor denne praksis egentlig lå."

Man må sige, at der blev udvist en høj grad af opfindsomhed og hemmelighedskræmmeri for at sikre Klejtrup lægepraksis' fortsatte eksistens – annoncering i Berlingske Tidende, en praksis nær stranden og på østkysten! Det var åbenbart magtpåliggende, at ingen af nabokommunerne fattede mistanke og satte en kæp i hjulet.

Sven Eskildsen var praktiserende læge i Hovedgaard, da han så annoncen og fattede interesse for praksissen i Klejtrup.

Sven er født i 1927 i Hald ved Randers som søn af stedets brugsuddeler. Han blev uddannet læge i 1957 fra Aarhus Universitet, og herefter var han på "Folkekuren" i Hald Ege, på Horsens Kommunehospital, ved Flyvevåbenet og på Amtssygehuset i Fakse, hvor han også var jernbanelæge. Derefter var han i en praksis i Odder, og fik i 1961 en lille praksis i Hovedgaard, hvorefter han kom til Klejtrup.

Som ovenfor nævnt gik handlen i orden i løbet af en uge, og den 17. februar flyttede Karen og Sven Eskildsen og deres fire børn – Peter, Niels, Steen og Marianne – ind i lægeboligen. Bare tre dage senere åbnede parret Klejtrup lægepraksis, som dengang havde ca. 300 patienter, som kom fra hele oplandet – Klejtrup, Hvornum, Snæbum, Hersom, Bjerregrav, Vammen, Lindum og Bigum og flere andre steder i omegnen.

Karen Eskildsen var uddannet sygeplejerske på Haderslev og Bispebjerg sygehuse fra 1948. Senere

blev hun uddannet sundhedsplejerske og fungerede som sådan i Århus og Brande indtil 1956. Karen var en veluddannet lægefrue, der kunne dermed hjælpe sin mand med mange opgaver i konsultationen. Hun bestilte medicin og tog sig af det administrative. Karen fungerede også som lægesekretær gennem alle årene. Hun var den første, man mødte, når man kom ind i den nye klinik. Jeg husker tydeligt hendes venlige imødekommenhed, og var vældig fascineret af, at hun havde brillerne hængende i en snor om halsen.

Karen og Sven overtog en lidt skrantende lægepraksis – hvilket var naturligt med Repholtz' sygdom og en periode uden læge i byen. Efterhånden fik parret dog opbygget en god og sund praksis, og antallet af patienter steg støt gennem årene. Og da den gamle læge Jebjerg i Vammen holdt op med at drive praksis, fik Eskildsen på én gang 700 nye patienter – mere end en fordobling, der betød, at den populære og dygtige læge fik rigeligt at se til.

I de første år kørte Sven og Karen praksis videre som i Repholtz' tid – en typisk landlægepraksis med alskens forskellige opgaver og sygebesøg. Selv om lægen ikke længere var på cykel, når han skulle på sygebesøg, eller i hestetrukket kane om vinteren, må det have været travlt og hårdt både for lægen og familien; især når man tænker på, at Sven ikke havde alle de moderne midler og diagnostiske værktøjer til rådighed, som vi kender i dag. Der har været rigeligt at se til, men som med de tidligere læger, så var det en fælles opgave; Karen og Sven arbejdede godt sammen om lægegerningen.

Arbejdet som praktiserende læge blev med årene mindre belastende – forstået på den måde at der kom vagtordninger. I starten var det en frivillig aftale mellem de praktiserende læger i området, således at man kunne holde en fridag i ny og næ. Sven Eskildsen og læge Jebjerg fra Vammen kørte i begyndelsen en toskifte-døgnvagt; senere kom man sammen med lægerne i bl.a. Møldrup og Skals med i en 5-skifte døgnvagt. Selv om det uden tvivl har været krævende at være praktiserende læge på landet, har familien Eskildsen aldrig fortrudt, at de købte Klejtrup lægepraksis tilbage i 1964. Familien faldt godt til og trivedes i Klejtrup og blev hurtigt en del af bybilledet. Og hele byen følte med familien, da den ved en tragisk trafikulykke mistede sønnerne Niels og Steen i 1971.

I de tre første lægers tid var der, som mange vil kunne huske, konsultation i enden af lægeboligen i forlængelse af den private del af huset. Konsultationslokalet blev dog efterhånden for småt og for utidssvarende, og derfor byggede man i 1976 en fløj til lægeboligen, som blev indrettet til praksis med to konsultationsværelser, kontor, venteværelse, toilet m.m.

Som læger var Repholtz og Sven Eskildsen meget forskellige. Knud Repholtz var lidt en "bulderbasse", der godt kunne være "bøsig" ind imellem, mens Sven var mere lyttende, også overfor børnene. I

Eskildsens lægetid var der nemlig kommet mere fokus på børn – det var blevet "moderne" at respektere børn og have forståelse for den lægeangst, de kunne føle. Den skræk, som nogle børn følte, når de besøgte læge Repholtz, var som blæst bort, da Eskildsen overtog lægehuset. Han var utrolig god til børn og havde en fantastisk måde at tackle dem på. Børn nærede en meget stor tillid til ham; jeg husker, at jeg selv følte mig tryg, når jeg var hos Eskildsen for at blive vaccineret og sådan noget. På i hvert fald ét område var de to læger dog meget ens – at være læge var noget, man var, og ikke en rolle man tog på fra 8 til 16. De forstod ligeledes vigtigheden af, at det var noget, familien var fælles om – en fælles livsopgave.

Sven var som sagt en meget omhyggelig og samvittighedsfuld læge. Der blev efterhånden flere administrative opgaver, og han forsøgte uden held at få ekstra arbejdskraft til hjælp. Derfor endte det gerne med, at han sad og ordnede alt det administrative om aftenen. Da jeg talte med Allan Mortensen i forbindelse med denne artikel, sagde han det meget rammende: *"Sven Eskildsen brugte sit liv på at være noget for patienterne."*

I 1992 kom en ny vagtlægeordning. Det betød, at der blev mere fritid til Svens store hobby – hesteavl. Allerede i 1971 havde Karen og Sven købt en ejendom i Hvornum (hvor sønnen Peter bor i dag), hvor hestene var opstaldet. Inden da havde lægeparret heste i baghaven på Viborgvej.

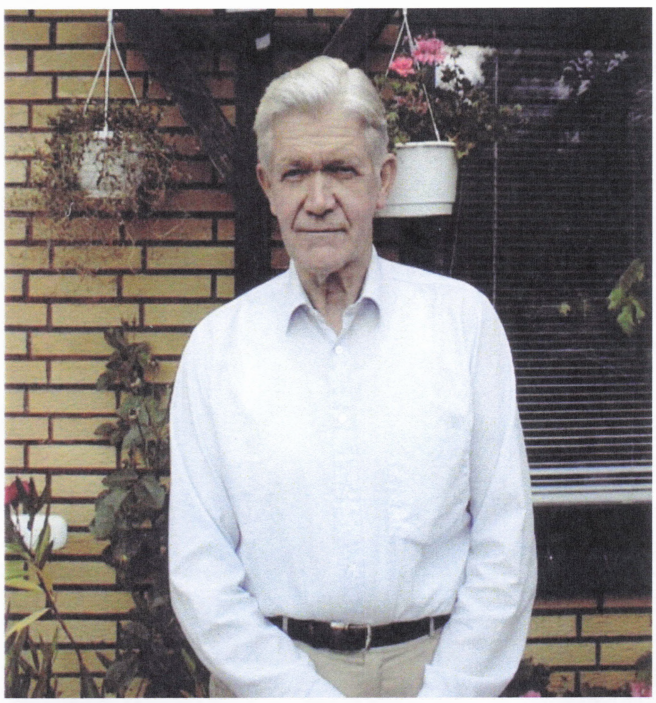

I 1993 følte Karen og Sven, at tiden var inde til at gå på pension efter 29 års arbejde og virke som lægepar i Klejtrup. De solgte lægepraksissen til Karen og Allan Mortensen, og købte hus på Brattingsborgvej i Klejtrup. Karen og Allan Mortensen fik et meget nært forhold til Karen og Sven Eskildsen, til stor glæde for begge familier. Parret blev nærmest et ekstra hold bedsteforældre for Allan og Karens børn, og deltog i alle familiebegivenheder – og Sven gør det fortsat.
Karen Eskildsen døde den 15. juli 1999.

Sven Eskildsen har rundet de 90 år. Han bor stadig i huset på Brattingsborgvej og lever en aktiv pensionisttilværelse.
Sønnen Peter er uddannet guldsmed, og datteren Marianne er apoteker. Sven har endvidere to børnebørn og et oldebarn.

"Den nøj dowter" – nu har han været her i 25 år – Karen og Allan Mortensen
Den 1. juli 1993 var der så "vagtskifte" i lægeboligen på Viborgvej, da Karen og Allan Mortensen købte lægepraksissen og flyttede ind.

Allan Mortensen fortæller om, hvordan den handel egentlig kom i stand:

"Jeg ville rigtig gerne være praktiserende læge, men på det tidspunkt var det svært at finde en praksis. Jeg kendte apoteker Nørby Rasmussen fra Svane Apoteket i Viborg, som også kendte Karen og

Sven. Sven havde nævnt overfor apoteker Rasmussen, at de tænkte på at sælge, men ikke rigtig vidste, om det kunne lade sig gøre. Så er det, at apotekeren siger til Sven, at han kender en stor kleppert her fra Viborg – ham skal det være! Som sagt, så gjort. Sven ringede til os for at høre, om vi kendte noget til Klejtrup, og om vi måske havde lyst til at komme og se lægeboligen. Det ville vi rigtig gerne, så i maj 1992 kom vi på besøg i Klejtrup. Karen og Sven tog rigtig godt imod os og vores to børn, Anne Mette og Rasmus, og vi havde en dejlig dag. De havde endda inviteret naboens børn – Hanne og Leif Jensens børn – så vores børn havde nogen at lege med i haven. Jeg husker også, at Eskildsens hund bed Anne Mette, og hun har været bange for hunde lige siden.

Vi følte os godt tilpas og vurderede, at det var en bæredygtig praksis, som vi gerne ville købe; men der skete ingenting. Så i marts 1993 ringede jeg igen til Sven, og nu kom der gang i sagerne. Forhandlingerne gik i gang i april samme år, og Sven og jeg var helt enige om handelen. Vi fik et afslag i prisen på 50.000 kr., og det var Karen Eskildsens fortjeneste; hun mente, vi skulle have et afslag, da privatboligen ikke var hulmursisoleret. Vi betalte fuld goodwill for klinikken og overtog en både velfungerende og velkørende praksis med et stærkt indtægtsgrundlag. I de følgende år steg dette grundlag, hvilket jo er forventeligt, når der kommer en ny, ung læge til.
Vi fik fra den første dag en positiv modtagelse i Klejtrup, og faldt hurtigt godt til. Dog havde jeg en sikkerhedsventil – nemlig i form af min gamle ven, Viborg-lægen Ole Dullum. Når han skulle lægge op, ville han gerne sælge sin praksis til mig, hvis vi ønskede at vende tilbage til Viborg. Det blev der nu aldrig tale om! Da Ole i 1997 ringede og sagde, at han ville sælge, og om jeg var interesseret, besluttede vi at holde et familieråd. Jeg tænkte, at hvis nu familien ville, så måtte jeg jo bøje mig, men der var ingen i familien, der ønskede at vende tilbage til Viborg".

Adspurgt om sin baggrund fortæller Karen, at hun er født i Thorning. Hendes forældre havde en kvæggård, som de havde overtaget efter morfaderen, og hendes to brødre er landmænd. Da Karen var tre år, flyttede familien til Viborg Vestermark, hvor Karen voksede op. Efter skoletiden kom Karen i lære på Landbogården i Viborg, og her fik hun også arbejde, da hun var udlært.

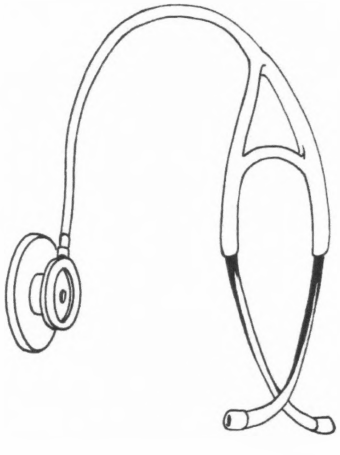

Allan Mortensen har en meget alsidig, lægefaglig baggrund. Han er født den 7. juli 1957 i Ejstrupholm som søn af Gunnar og Birthe Julsgaard Mortensen. I 1958 flyttede familien ind i det hus, hvor hans mor stadig bor. Faderen var mekaniker, men arbejdede en del på morfaderens mølle, hvor også den unge Allan hjalp til, fra han var en 6-7 år, bl.a. med varetur, og fra 12-13-års alderen håndterede han mølleriet. Under sine studier arbejdede han ligeledes på møllen i sommerferien og tjente til studierne. Allan giver udtryk for, at han havde en fantastisk barndom med forældre, søskende og bedsteforældre.

Allan Mortensen blev student fra Horsens Statsskole i 1976, og herefter rejste han til Aarhus for at læse medicin på universitetet. Først boede han på kollegium, og senere *"ja, I tror det næppe, men jeg boede altså i kollektiv i Stavtrup i to et halvt år!"*, fortæller Allan med et smil. På dette tidspunkt havde han mødt Karen, som han blev gift med i september 1983. Samtidig med studierne arbejdede Allan på Horsens sygehus, hvor han havde vagter om natten og i højtiderne. Den 1. juli 1983 – som bare 26-årig – fik han sin embedseksamen og var læge.
Det har altid været Allans drøm at blive læge, og denne drøm fulgte han målrettet, selv om han som barn kort overvejede et dyrlægestudium; som han siger, *"hvis nu Landbohøjskolen havde ligget i Viborg, så kunne det godt være."* Allerede en uges tid efter sin kandidateksamen startede Allan på kirurgisk afdeling på Farsø sygehus, og senere kom han på medicinsk afdeling samme sted. Allan hu-

sker årene i Farsø som en dejlig tid, også socialt.

Allerede i 1981 var Karen og Allan flyttet til Viborg – Jyllandsgade 11 – hvor de boede indtil de i oktober 1984 flyttede til en villa på Blommevej.

Efter årene i Farsø havde Allan Mortensen forskellige vikariater på Viborg sygehus, bl.a. på børneafdelingen, organkirurgisk afdeling og medicinsk afdeling, inden han i oktober 1985 søgte og fik drømmestillingen. Det var en 4-årig såkaldt blokstilling, hvor han var på forskellige afdelinger et halvt år ad gangen. Stillingen omfattede således både røntgenafdelingen, ortopædkirurgi, intern medicin, børneafdelingen, gynækologi, psykiatri, øre/næse/hals afdeling samt neurologi. Som en sjov historie fortæller Allan, at han hvert halve år bagte kage, når han flyttede afdeling – altid den samme kage, en chokoladekage med kokosfyld på toppen. Karen fortæller med et grin:

"Ja, selv om han havde bagt den flere gange, må han alligevel være kommet i tvivl. Jeg husker, at han engang ringede til Landbogården for lige at høre mig, men jeg var optaget, så han fik i stedet fat i en af mine ældre kolleger og spurgte: Sig mig, skal jeg mon bruge brunt eller hvidt bagepulver til min kage?"

Man må sige, at vores læge har en alsidig uddannelse og en betragtelig erfaring. Tiden i Viborg var spændende og god, som Allan fortæller: *"Det var før det nye sygehus blev bygget, så jeg fik min uddannelse i de gamle gule bygninger. Vi havde det godt på øre-næse-halsafdelingen, og hver eneste formiddag var vi unge læger med ovre at drikke kaffe hos overlæge Frederik Kristiansen. Der var dækket op med hvid dug og musselmalet porcelæn – det var tider."*

I perioden 1989-90 var Allan også ad to omgange i Sverige, hvor han arbejdede som praksislæge i Ljungby, hvorefter han blev reservelæge i første halvår 1990 og fra oktober 1990 amanuensis (læge med undervisningsansvar) hos Kjeld Dalsgaard.

Allerede i 1987 begyndte Allan at køre lægevagt, og han kunne derfor fejre sit 30-års jubilæum som vagtlæge i 2017.
I starten af 1990'erne søgte han hele 5 stillinger, der var opslået i Ugeskrift for Læger. De omfattede hjertekirurgisk afdeling i Skejby, gynækologisk afdeling også i Skejby, arbejdsmedicinsk afdeling i Skive samt to andre stillinger. Han blev tilbudt alle fem stillinger. Valget faldt imidlertid på arbejdsmedicinsk afdeling i Skive, hvor han arbejdede fra 1. juni 1991 til 30. juni 1993. Stillingen indebar, at han skulle være på skiftevis medicinsk og arbejdsmedicinsk afdeling. Allan fortæller om tiden i Skive:

"Det var et rigtig godt sted at være. Da jeg startede på arbejdsmedicinsk afdeling, startede vi med et møde kl. 14, hvor jeg blev præsenteret for hele staben. Jeg var lidt træt, for vi havde haft besøg af bedriftssundhedstjenesten, så kl. 14.15 faldt jeg i søvn. Jeg sov under hele mødet – to timer – og vågnede først, da en kollega forsigtigt prikkede til mig og sagde, at jeg godt måtte tage hjem; mødet var slut.

Det var spændende at arbejde på arbejdsmedicinsk afdeling, hvor vi besøgte mange store virksomheder som bl.a. Grundfos, B&O samt Nordsøværftet i Ringkøbing. Jeg har senere haft stor glæde af mine erfaringer og min viden herfra. At jeg også var på medicinsk afdeling, var en rigtig god ballast, da jeg senere købte min praksis. Jeg havde fået en masse nyttig erfaring.

Skiftedag i lægehuset. Til venstre Sven og Karen Eskilsen sammen med efterfølgeren Allan Juulsgaard Mortensen og hans kone, der også hedder Karen, og som fortsat arbejder i Viborg. (Foto: Lars Holm)

Og det der med at falde i søvn – jeg husker engang, da ledende overlæge Bodil Bach på afdelingen i Skive kom og bankede på min dør. Da jeg ikke svarede, gik hun ind, og der sad jeg og sov! Siden bankede hun altid forsigtigt på og gik ind og spurgte, om jeg sov."

Med erfaringen og lysten til nye udfordringer var Karen og Allan klar til at søge en lægepraksis, men det var svært at finde én. Og takket være en kvik apoteker i Viborg er vi tilbage i Klejtrup, hvor parret flyttede ind i lægeboligen den 1. juli 1993 med deres to børn, Anne Mette på 8 et halvt år og den to år yngre Rasmus.
Nu startede en ny tilværelse som praktiserende læge. Karen arbejdede fortsat på Landbogården i Viborg, og til hjælp i klinikken havde Allan de første år Henriette Kristensen. Henriette var uddannet farmakonom, og fik senere ansættelse på Hobro Apotek.

En anden stor hjælp i dagligdagen var Poula Mikkelsen, der gjorde rent i både klinikken og privatboligen:

"Poula var en uvurderlig stor og skattet hjælp til vores familie i dagligdagen. Hun gjorde rent, og hjalp desuden til, hvor hun kunne. Vi havde haft den store sorg at miste Karens mor i 1991, da hun blot var 55 år. Poula fik derfor også en stor rolle i vores børns liv, ja hun blev nærmest en slags ekstra bedstemor for dem. Hun passede dem, når de var syge og sådan noget. Så hun var en stor hjælp for os."
Og netop om børnene fortæller Karen og Allan:

"Ja, vi havde fået Anne Mette i 1984 og Rasmus i 1986. Miljøskiftet fra Viborg til Klejtrup – og al den friske luft og det gode vand herude – må have gjort underværker, for i juni 1994, mindre end et år efter vi var flyttet til Klejtrup, fik vi Niels, og 4 år senere, i marts 1998, kom Amalie til verden. Så nu var vi en familie på seks, og der var nok at se til."

Det må afgjort have været en krævende og travl hverdag med 4 små børn og en lægepraksis, der havde vokseværk og efterhånden steg til ca. 2000 patienter. Og derfor stoppede Karen på Landbogården og blev lægesekretær på fuld tid fra 1999. Inden da havde hun passet sekretærjobbet hver torsdag eftermiddag og fredag. Det betød også, at der altid var nogen hjemme, når børnene kom fra skole og pasningsordning. Det fik ligesom tingene til at glide let lettere.

Karen har siden taget en del kurser inden for det lægefaglige område, og er i dag autodidakt sygeplejerske. Ud over sekretærfunktionen klarer hun alle laboratorieopgaver.

Og hvordan var det så at starte som praktiserende læge i en lægepraksis med gamle traditioner? Antallet af tilmeldte patienter er selvfølgelig større, hvilket i sig selv gør en forskel. Til gengæld er

mange ting blevet nemmere, man skal ikke længere på cykel eller gåben ud til patienterne. Behandlingsformer og –muligheder understøtter ligeledes det stigende antal patienter, og det er ulig lettere at sende patienter videre til sygehus eller specialist, når dette kræves. Sygdomsbillederne ændres selvfølgelig også med årene – levealderen er højere, stress og sundhedsskadelige påvirkninger er øget, og mange andre faktorer spiller også ind.

Karen og Allan fortæller samstemmende om, hvordan det er at være lægepar i Klejtrup:

"Det er godt at være i Klejtrup. I de første år føler patienter og læge hinanden lidt på tænderne, og lærer hinanden at kende. Det var det, vi gjorde. Som læger er Sven Eskildsen og jeg forskellige, men på det empatiske område og vores måde at håndtere patienter på, der er vi meget éns! Og har der været noget, så har Sven altid hjulpet os.

Vi har haft en god ballast og erfaring med, og patienterne er gode. Og angående patienter er der sket en udvikling. I starten er det patienter fra nærområdet, men efter kilometergrænsen er ophævet, kommer patienterne også længere fra; vi har faktisk mange patienter udefra. Jo, det er en god befolkning her i området. Jeg er ikke til lange sygehistorier, når jeg har konsultation, men er mere til resultat-orienteret konsultation. Og der er jeg nok forskellig fra Sven. Er der problemer, er det selvfølgelig noget helt andet! Og sker der noget akut, er der naturligvis hjælp".

Allan fortæller, at han fortsatte traditionen med at tage på sygebesøg, hvilket fik Viborg Amt til at forhøre sig om grunden hertil. Allan kunne kun sige, at det var sådan, det havde været her i Klejtrup, og derfor ville han gerne fortsætte i samme stil.
Nu blæser der andre vinde. Nu spørger Region Midt de praktiserende læger om, hvorfor de ikke kører mere ud på sygebesøg. Ja, tiderne skifter.

Ved Sundhedsmessen i 2006 var lægeklinikken "flyttet" til Klejtrup Hallen

Tanken om at følge byens familier i flere generationer er meget tiltalende for både Karen og Allan, og de nævner, at det ses både i storbyen og på landet. Det er meget tryghedsskabende, og lægeparret vil meget gerne følge patienterne "hele vejen". Derfor besøger Allan gerne terminale patienter et par

gange om ugen af egen fri vilje, ligesom de også kan kontakte ham døgnet rundt. Det giver tryghed, og man ser i stigende grad yngre læger vise interesse for dette område.

Som jeg tidligere var lidt inde på, er der også sket en stor udvikling indenfor behandlingsmetoder osv. Herom fortæller Allan:

"Da vi overtog klinikken i 1993, havde man først lige taget hul på skanningsområdet, MR og CT skanning var helt nyt. Hele diagnostikområdet har forandret sig og er blevet meget bedre. Omkring årtusindskiftet fik vi et politisk paradigmeskift, som medførte, at vi fik behandlingsgarantier. Der blev udarbejdet en plan for hjertesygdom og behandling, og det vendte op og ned på sundhedsvæsenet. Vi har fået kikkertundersøgelser, er blevet meget bedre på hjerteområdet med bypass- og ballonoperationer og isætning af stents. Der er også lavet kræftplaner, som sikrer en bedre cancerbehandling. Det danske sundhedsvæsen er meget bedre i dag.

Vi kan lave meget her i Klejtrup – vi har, hvad hjertet kan begære af udstyr. Vi er certificeret fra 1. august 2017. Jeg er desuden institutionslæge på byens to nye friplejehjem, og det er jeg glad for."

Som nævnt er det at være praktiserende læge i høj grad et fællesskab, der omfatter hele familien, og det har det også været i familien Mortensens tilfælde. Om familiens livsgerning fortæller Allan, suppleret af Karen:

Den dejlige have bag lægeboligen med det store bøgetræ i midten

"Baggrunden for, at vi gerne ville købe en lægepraksis med tilhørende bolig var, at jeg troede på konceptet. Der var ingen unødvendig pendler-tid, jeg har familien omkring mig hele tiden. Og så er det jo dejligt, at jeg kan sidde ved mit skrivebord og kigge ud i haven og følge med i årstidernes skiften. Det kan jeg rigtig godt li'.

Vi har jo fået to børn, mens vi har boet her, så det er jo noget vi har vænnet os til som familie; det er nok mest Allan, der er gået glip af noget. Børnene har altid kunnet finde os, vi har altid været her for dem."

Og det har sikkert haft en stor betydning; i hvert fald mindes Karen følgende tankevækkende episode fra Niels' første skoleår:

"En morgen sidder vi som sædvanlig ved morgenbordet alle sammen, og så siger Niels pludselig: Det er egentlig underligt – her sidder vi og hygger os, og alle mine kammerater sidder alene, for deres forældre er på arbejde."

Familien Mortensen er meget sportsinteresseret, og især børnene har dyrket en masse sport, både svømning, håndbold og gymnastik på højt plan. Hertil kommer fodbold og dans. Siden årtusindskiftet har hele familien haft en stor fælles interesse i at løbe på ski, ligesom man også har været på familierejser i Sydeuropa. Karen og Allan har været på storbyferier til bl.a. Berlin, Rom og Paris.

Allan siger om Karen:

"Karen er hjemmemennesket, som har en kæmpestor betydning for familiens velbefindende og klinikkens daglige drift. Hun har i mange år været formand for Brugsens bestyrelse. Hendes støtte betyder også, at jeg har kunnet varetage jobbet som vagtchef i Viborg – Skive området siden 2008."

Familien føler sig godt tilpas i Klejtrup, de har en stor omgangskreds og føler sig godt forankret her. De er en del af byen og har bl.a. hjulpet til ved koncerter og lignende. Bortset fra Karens formandspost i Brugsens bestyrelse, er de ikke aktive i bestyrelser.

Lægeklinikken er med i Viborg Bylægeforening, som omfatter hele Viborg Kommune. Det næste store mål bliver at føre lægevagten over i det nye akut-center i Viborg.

Og hvordan ser fremtiden så ud for lægeklinikken i Klejtrup? Ifølge Allan:

"Jeg bliver jo nok ved en 5-6 år endnu, og så vil vi nok sælge. Vi er meget optimistiske, hvad klinikkens fremtid angår. Der er et rigtig godt grundlag, vi har en god praksis og Klejtrup er jo en by i udvikling. Der har ikke været en tilbagegang i patientantallet det seneste år, og det er faktisk usædvanligt for en læge på 60 år. De danske familier har på mange måder ændret sig, og afstande betyder ikke længere så meget, når man skal til lægen. Derfor er vi meget forhåbningsfulde for fremtiden."

Og hvad skal lægeparret så få tiden til at gå med, når de lader sig pensionere? Allan nævner straks, at han synes, han har meget havearbejde:

"Jeg plejer at sige, at jeg har alletiders vicevært, der fejer parkeringsplads hver eneste dag – hans navn er Allan Mortensen.

Og ellers har vi jo – nøjagtig som den tidligere læge - både sommerhus og en ejendom. Sommerhuset ligger i Fjellerup og ejendommen i Ejstrupholm, og der nyder vi fritiden. Desuden spiller jeg badminton med Gert Kristensen, Arne Balling og Vagner Bjørn.
Endelig holder jeg meget af klassisk musik, især Mozart, og jeg spiller selv lidt klaver"

Børnene er efterhånden blevet voksne, og har deres egen tilværelse.
Anne Mette er i gang med at uddanne sig til speciallæge. Hun bor i Viborg med sin mand og deres tre små drenge.
Rasmus er forskningsleder på Statens Seruminstitut, gift med Mia, som er sygeplejerske, og de har sammen Karla på 2 år.
Niels læser økonomi på CBS i København.
Amalie blev student sidste sommer og arbejder på Blåbærhaven, mens hun tager supplerende studenterkursus. Hun vil gerne læse medicin som sin far og søster.

Til sidst spørger jeg Karen og Allan, om de gør sig nogle tanker her i anledning af 25-års jubilæet.

Allan reflekterer:

"Der er vel altid noget, man gerne ville have gjort anderledes, og man er altid i tvivl, om man nu har gjort det godt nok. Og det er vigtigt for mig, at uenigheder aldrig må gå ud over fagligheden, det forsøger vi at leve op til.

Og så har jeg lovet Sven, at den store bøg i haven aldrig bliver fældet."
Karen og Allan sætter utrolig stor pris på det gode og tætte samarbejde med Karen og Sven, og man fornemmer tydeligt, hvor stor betydning især Sven har haft. Allan nævner flere gange, at Sven har været en utrolig dygtig og samvittighedsfuld læge.

Som de tidligere læger i Klejtrup har Karen og Allan Mortensen vist sig at være langtidsholdbare. Der er måske noget om det der med den friske luft og det gode vand.

Og de fire læger i Klejtrup har været vidt forskellige, det er der ingen tvivl om. Men på ét punkt – og måske det vigtigste – har de været helt éns: de er læger af sind og sjæl, det er ikke en rolle, man tager på sig mellem 8 og 16. De er alle sammen landsbylæger i ordets allerbedste betydning.

En anden ting, de også har tilfælles, og som ikke har ændret sig ret meget, er, at landsbylægen fortsat er en vigtig brik i lokalområdet. Han kommer tæt på den enkelte borger og dennes familie. Han bor så at sige lige midt i sin "kundekreds" hvilket gør, at lægegerningen ikke blot er henlagt til konsultationsværelset, men han støder på sine patienter alle vegne. Så en landlæge har stadig ikke meget fritid.

Som tidligere nævnt kan Karen og Allan den 1. juli i år fejre deres 25-års jubilæum som lægepar i Klejtrup. Og herfra skal der lyde et stort og hjerteligt tillykke med jubilæet og al mulig held og lykke fremover.

Året der gik

Af Ragna Kolind

Som det altid har været igennem årene, satte det forgange år også sine tydelige aftryk på Klejtrup sogn. Intet år uden noget forgår – intet år uden noget nyt opstår. Og denne form for dynamik skal vi bestemt ikke være kede af – det beviser bare, at sognet er i live – at ting forandres og udvikles. Man skal ikke nødvendigvis bibeholde alt gammelt – der skal ske en jævn og fornuftig fornyelse af tingene med respekt for værdierne, kulturen – ja, helheden i vort lille lokale samfund.

Og det har netop været én af de ting, som vægtede højt fra byfornyelses-projektets start i 2016. Efter en "skattejagt", som rigtig mange mennesker deltog i, og et par borgermøder, forelå der ved årsskiftet 2016/2017 en skitseplan over de 5 hovedområder, hvor der skal ske en fornyelse.

Og planen blev godkendt på et borgermøde samt hos kommune og stat. Inden sommerferien 2017 var pengene til projektet sikret, og vi kunne gå i gang med detailplanlægningen af de enkelte etaper.

De fem områder er:

Området mellem Søparken og søen

Brugs-pladsen

Trekanten foran den gamle købmandsgård

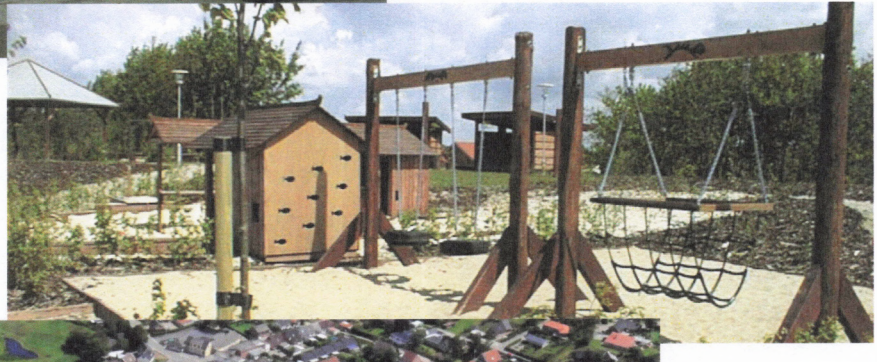

Legeparken

Infrastrukturen-veje, stier m.m.

Nu er den slags arbejde, hvor kommunen kontinuerligt skal være med ind over, ikke noget, der foregår med syv-mile-skridt. Det foregår i et lidt andet tempo, end vi er vant til her i Klejtrup, når vi selv har skudt projekter i gang.

Så der blev ikke rigtig gang i projektet i 2016, men de sidste detaljer omkring hundeskoven på Sandstræde er klaret, ligesom der er lavet fartregulerende arbejde på både Skårupvej, Søvej og ved krydset ved kroen. Vi havde forventet at være noget længere, men 2018 vil forhåbentlig sætte skub i tingene. Året er da i hvert fald begyndt med, at der bliver lavet parkeringsplads på den grund, hvor Pødenphandts hus lå – Viborgvej 4. Huset blev fjernet for nogle år siden, og nu bliver der heldigvis plads til parkering.

Nybyggeri og tilflytning til et område som Klejtrup er vigtigt, så vi kan beholde vore institutioner. Det er ikke gået så stærkt de sidste par år, men der kommer dog nye beboelsesejendomme til hvert år.
I 2016 kunne vi berette om et dobbelt rækkehus på Rørdalshøj, og der er i 2017 bygget endnu et dobbelthus samme sted – ned mod byen. De to udlejningsboliger ligger på Diget 2.

Der er rigtig mange, der efterspørger udlejningsboliger af denne størrelse, så de er populære - nøjagtig som det dobbelthus, der blev bygget på Vandværksvej forrige år. Et enkelt nyt parcelhus er også skudt op på Komponisthøjen, men der er fortsat en del byggegrunde ledige, hvis det skulle have interesse.

Og der er skam gang i byggeriet – hvis ikke så meget på beboelse – så på institutionerne.
Brattingsborgskolen fik bygget en stor to-etagers fløj til nord for skolen (ud mod Søparken). Den skal bl.a. huse musiklokale m.m.

Men det var ikke blot skolen, der fik tilbygning. Også friplejehjemmet Blåbærhaven på Skårupvej måtte have gang i nybyggeriet – allerede kan man sige. Efter ganske få år har det vist sig, at presset på en plejehjemsplads på vore to friplejehjem er meget stort, og det gav derfor basis for at bygge endnu fire lejligheder til plejehjemmet på Skårupvej.
Den store søgning til de to plejehjem i Klejtrup gør det endnu vigtigere, at der er stor lokal opbakning. Og her vi begunstiget med en flok frivillige, som tæller langt over 100 personer. De er til stor glæde for de mange ældre på de to hjem. Og nyeste tiltag på den front var i 2017 etablering af en gruppe vågekoner, som nu kan træde til, når livet er ved at ebbe ud for hjemmenes beboere. Det er til stor støtte for såvel beboer, de pårørende og personalet.

Og kører vi lidt længere op ad vejen – til Industrivej, som i følge navnet skulle bestå af industrivirksomheder, men hvor det har set skidt ud med at få solgt grundene – ja, der blev TH-Ståls virksomhed færdig til indflytning i 2017. Virksomheden – ejet af Thomas Andersen – gør sig i galvaniserings- og stålarbejder.

På samme vej flyttede frisøren Hot'n Tot ind i VVS-forretningen, som ejeren Jannis mand overtog for nogle år siden. En stor, lys og flot salon er det blevet til her på Industrivej. Janni havde tidligere salon på Skårupvej 23 i lejede lokaler.

Og byggeriet fortsætter. Verdenskortet gik efter sæsonafslutningen i efteråret i gang med en renovering af deres køkkenfaciliteter. Det gamle køkken m.m. blev nedrevet, og de er i fuld gang med at bygge et nyt og langt større køkken, som kan stå mål med de mange arrangementer, de har på stedet. Mange er ikke i tvivl om, hvor Verdenskortet er placeret, men hvis man er i tvivl, så er der nu hjælp at hente. For kortet er kommet på Vejdirektoratets motorvejskort. Efter en lang kamp er det lykkedes

at få skilt op på motorvej E45 på begge sider af Onsild-afkørslen. Så nu kan turisterne endnu nemmere finde til Klejtrup, og vi kan håbe på, at det medfører endnu mere interesse for området, så vi kan fortsætte den gode vækst i lokalområdet.

Det med til at trække folk til området har i flere år – og er stadig – en vigtig opgave for såvel politikere som for byens foreningsliv. Derfor blev der også i 2017 lavet en film om Klejtrup, som nu kan ses hos egnens ejendomsmæglere og på byens forskellige hjemmesider. Netop arbejdet med filmen var en stor opgave for byens foreninger – et arbejde som også Lokalhistorisk Forening var en del af. Har du endnu ikke set filmen, kan den bl.a. ses på vores hjemmeside www.klejtrup-lokal.dk

Men filmen er ikke det eneste, hvor Lokalhistorisk Forening har haft en finger med i spillet. Ved byfestens torvedag i juni sidste sommer fik Klejtrup endnu et stykke kunst – nemlig en bronzefigur/-hoved af Verdenskortets skaber Søren Poulsen. Figuren er lavet af kunster Bodil Dam i Vrensted, og nu pryder den bymidten – tæt på globus-springvandet.

Og der er kommet mere kunst til. Søren Claes Laursen har fået opstillet endnu en fin sten – denne gang på terrænet øst for Søparken – altså ned mod søen. Den kommer til at indgå i de planer, der netop er for dette område, når byfornyelsesprojektet kommer der til.
Det vil blive en flot "indgang" til Klejtrup, når besøgende kommer til byen fra nord.

Og netop nord for Klejtrup findes et andet af sognets meget aktive lokalområder – Fristrup. Der bliver lagt mange kræfter i at holde det lille samfund "i gang", og deres område ved den gamle branddam udbygges fortsat, så det kan anvendes til fællesarrangementer. I 2017 fik "Fristrup Forum", som de aktive Fristrupborgere hedder, skaffet en ny flagstang, så der nu kan flages i byen ved forskellige lejligheder.
Her var det Sparekasse Fonden Hobro, der igen var den pengegivende instans. Fonden har i 2017 været med gavmild ifht. Klejtrup, hvor de også donerede hele beløbet til bronzefiguren af Søren Poulsen.

Jo, der "er gang" i Klejtrup sogn

Praktiske oplysninger

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings bestyrelse:

Formand Ragna Kolind, Skårupvej 29, Klejtrup	tlf. 2259 3704
Næstformand Britta Laursen, Kildebakken 15, Viborg	tlf. 8667 4468
Kasserer Kjeld Nielsen, Søparken 37, Klejtrup	tlf. 9854 4700
Sekretær Birthe Ømark, Viborgvej 2, Klejtrup	tlf. 2878 0139
Carl Johan Jørgensen, Mårdalsvej 1, Ulstrup	tlf. 5126 2763
Karl Erik Christensen, Drosselvej 5, Skals	tlf. 8669 4773
Erik Brüld, Viborgvej 3, Klejtrup	tlf. 9854 6009

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv:
Midtvej 2, Klejtrup (i Senior- og aktivitetscentret)

Åbent hver onsdag fra kl. 14.00 til 16.30
eller efter aftale med et bestyrelsesmedlem

e-mail: arkiv@klejtrup-lokal.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings hjemmeside ligger på adressen:

www.klejtrup-lokal.dk

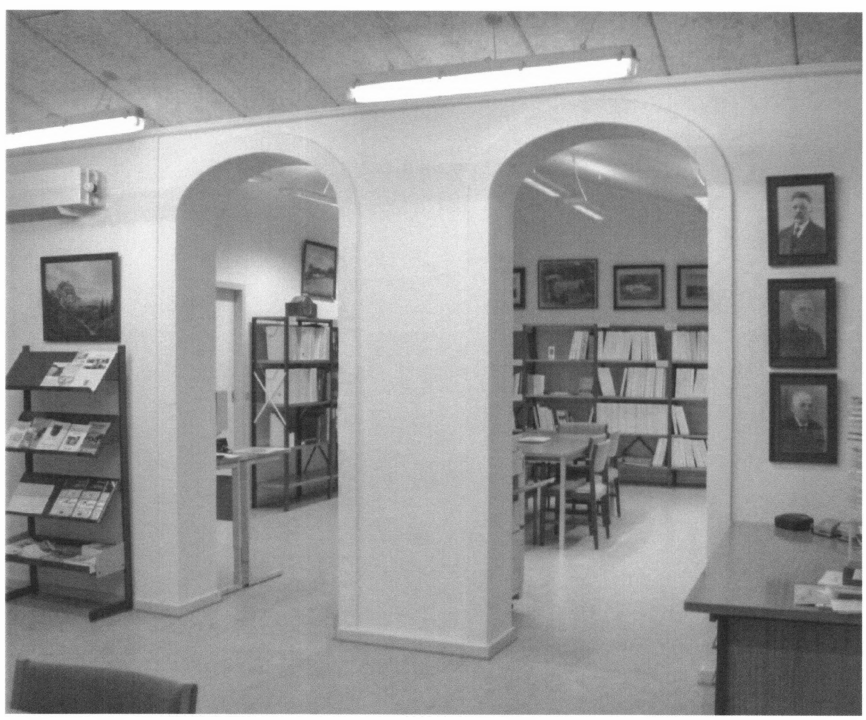

Her på Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv er alle altid meget velkommen til en kop kaffe og en snak om lokalområdet. Har du behov for hjælp til slægtsforskning, tydning af gamle dokumenter eller andet, er vi altid parat. Har du billeder, papirer eller bare en mundtlig historie om området eller dets beboere, vil vi meget gerne have dit besøg

Klejtrup Lokalhistoriske Forening kan i år fejre 40 års jubilæum. Foreningens store opgave er at drive lokalhistorisk arkiv på Midtvej 2

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv, Midtvej 2, Klejtrup

Åbningstider: hver onsdag kl. 14.00—16.30

Kontakt os på tlf.: 98 54 66 17
eller se vores hjemmeside på www.klejtrup-lokal.dk